

Agencija za energijo

Obračunavanje omrežnine za elektrooperaterja – pogledi za novo regulativno obdobje

**Odzivi deležnikov
na posvetovalni dokument**

Maribor, marec 2018
www.agen-rs.si

Seznam uporabljenih kratic

Kratica	Pomen
ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators
Agencija	Agencija za energijo
CEER	Council of European Energy Regulators – Združenje evropskih regulatorjev
EU	Evropska unija
EV	električno vozilo
EZ-1	Energetski zakon
KKT	kritična konična tarifa
KT	konična tarifa
kW	kilovat
kWh	kilovatna ura
MT	manjša tarifa
MW	megavat
NN	nizka napetost
(O)MTO	(obračunska) merilna točka
OVE	obnovljivi viri energije
SN	srednja napetost
SPTe	soproizvodnja toplote in električne energije
VN	visoka napetost
VT	višja tarifa

I. NAMEN DOKUMENTA

Agencija je 24. novembra 2017 objavila posvetovalni dokument [Obračunavanje omrežnine za elektrooperaterja – pogledi za novo regulativno obdobje](#), katerega namen je zagotoviti udeležencem trga z električno energijo in tudi drugim zainteresiranim stranem aktivno sodelovanje pri oblikovanju mnenj in stališč, ki bodo podlaga za oblikovanje novih rešitev pri pripravi nove metodologije za obračunavanje omrežnine in drugih storitev elektrooperaterja. Posvetovalni dokument je pripomogel, da bo nova metodologija ob potrebnih spremembah, ki jih narekuje prihajajoča evropska zakonodaja (predlog Evropske komisije »[Čista energija za vse Evropejce](#)«), oblikovana tudi na podlagi konstruktivnih predlogov udeležencev slovenskega trga z električno energijo.

Namen tega dokumenta je predstaviti mnenja in stališča deležnikov, ki so se v času javnega posvetovanja odzvali in do 8. januarja 2018 posredovali svoje predloge in mnenja. V dokumentu niso vključeni odzivi, ki so jih deležniki označili kot poslovno občutljive.

II. ODGOVORI NA VPRAŠANJA

1. Sklop vprašanj

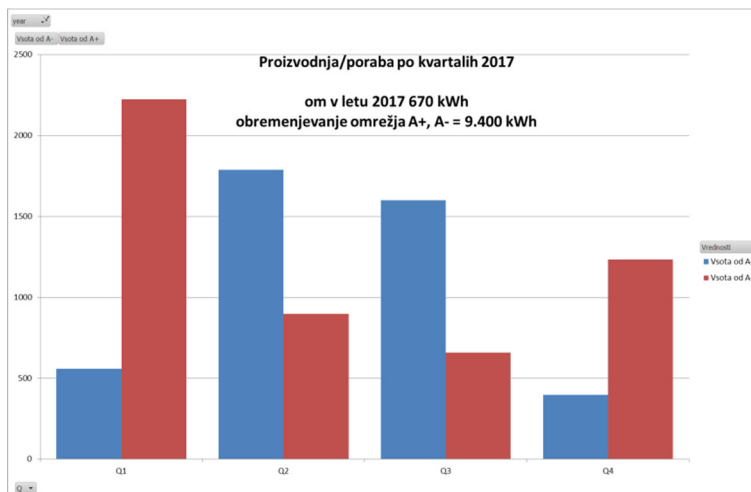
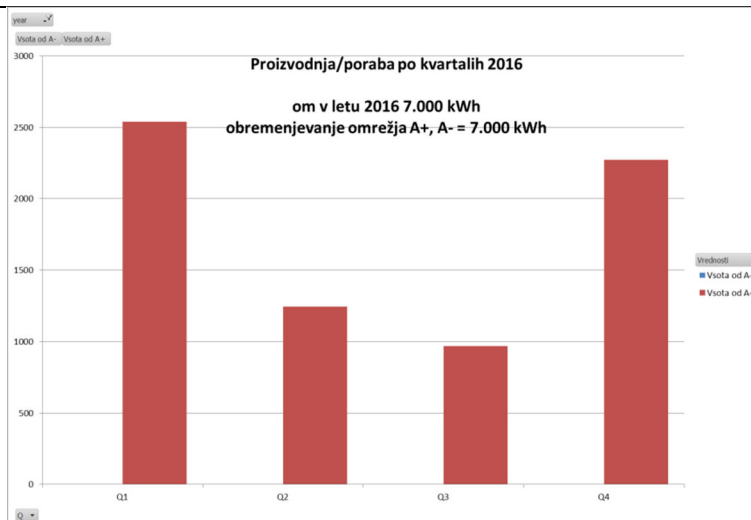
1.1. Podajte svoje mnenje o kriterijih oblikovanja tarif.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	S predlaganimi kriteriji se strinjamo in predlagamo, da se doda še stroškovna učinkovitost tarif, zagotavljanje pokritosti stroškov sistema in zagotavljanje pokritosti stroškov razvoja sistema.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	Menimo, da so predstavljene usmeritve oblikovanja tarif še zadovoljive. Agencija sama v dokumentu ugotavlja, da morajo biti tarife oblikovane tako, da bodo upoštevale pričakovane prihodnje spremembe energetskega sektorja. Na tem mestu opozarjamo, da bo v prihodnje treba razmisliti o dodatnih ukrepih, ki bodo omogočali vrednotenje uporabe omrežja in posledično zaračunavanje uporabe omrežja iz več kot dveh vidikov (sedaj moč in energija). Kot primer navajamo vpliv neobvladovanja vzdrževanja zahtevane frekvence omrežja vse večjega števila aktivnih odjemalcev- proizvajalcev (prosumerjev) in večje zahteve po uporabi ustreznih mehanizmov regulacije frekvence, ki višajo proizvodne stroške tistim proizvajalcem, ki so potrebne systemske storitve sposobni zagotavljati. Posledično se zvišujejo stroški uporabe omrežja. V prihodnje bodo morale biti v omrežnino vključene vzpodbude za razvoj novih načinov obvladovanja razpršenih oblik obnovljivih virov energije.
Slovenske železnice, d.o.o.	Kriteriji oblikovanja tarif so ustrezni za porabnike ki lahko prilagajajo odjem električne energije. Za porabnike, ki ne morejo prilagajati odjema pa niso ustrezni. Vsekakor bi bilo dobrodošlo, da se ponovno uvede sistem bonifikacije za zmanjšanje porabe jalove energije, saj se s tem vzpodbuja uporabnika k načrtovanju in uporabi učinkovitejših naprav, ki prispevajo tudi k zmanjšanju izgub v omrežju.
Eles, d.o.o.	/

<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Z vpeljavo NMS je smotrno pričeti z razmišljanjem vpeljave dodatnih načinov obračunavanja priključne in obračunske moči na vseh merilnih mestih. Gre za posplošen kontekst vpeljave pojmov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priključna moč in - konična moč. <p>Trenutna opredelitev postavke obračunska moč ni primerna tako za delitev stroškov kot tudi z vidika stimulativnosti končnega uporabnika. Novi pojmi pa bi pomagali pri pravičnejši delitvi stroškov vzdrževanja sistema in posredno dajali uporabniku možnosti aktivnega prilagajanja odjema v konstantnem pasu, kar je tudi z vidika načrtovanja in vzdrževanja omrežja najoptimalnejše.</p> <p>Uporabnik s tem pridobi 2 posredna efekta prilagajanja in sicer zmanjševanje priključne moči ter razporejanje konice v mesecu obračuna. Uporabnik ki svoje naprave uporablja zgolj v počitniški namen, bi po novem plačeval nižjo priključno moč v kolikor nebi dosegal nobene konične moči (prazen objekt).</p> <p>EDP načrtuje in vzdržuje omrežje glede na maksimalno moč, s tem ko uporabnik svoje moči razporeja preko dneva in dosega manjše konične moči se vzdrževanje sistema poceni. Poleg tega pa distribucija za vzdrževanje sistema prejme potrebna sredstva od velikih uporabnikov, ki naročajo previsoko priključno moč, ki je niti ne potrebujejo, vendar zaradi načina obračuna ne plačujejo nikakršnih stroškov.</p> <p>Predlagamo naslednje dopolnitve sistema obračuna omrežnine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vzpostavitev obračuna mesečne omrežnine za priključno moč (po 2025, ko bodo vsa merilna mesta vključena v sistem naprednega merjenja). - Vzpostavitev obračuna mesečne omrežnine na doseženo konično moč (po 2025). Elektroenergetski sistem je namreč dimenzioniran glede na konično obremenitev. V prehodnem obdobju se obračunava glede na obračunsko moč, kjer tehnika obračuna konične moči še ne omogoča. - Izenačitev obračunske moči za gospodinjski odjem in odjem na NN brez merjene moči (od 2019 dalje). Edina prava fizikalna kategorija je priključna moč oz. moč ki izhaja iz dejansko nameščenih obračunskih
---	--

	<p>varovalk, če je obračunska moč znižana v okviru priključne. Z uvajanjem drugih vrednosti kW za obračunsko moč se po nepotrebem ustvarja zmeda. Administrativno določanje reduciranih vrednosti obračunskih moči je preživeto in niti ne spodbuja učinkovite rabe energije (moči). Nad navedenim upravičeno negodujejo predvsem odjemalci saj navedeno podvajanje dodatno vpliva na nerazumljivost sistema obračunavanja uporabe omrežja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dinamične tarife lahko rešujejo težave samo določenega dela omrežja. Za uporabnika morajo biti tarife predvidljive, znane, obračun pa čim manj zapleten. Zato za obdobje po 2022 predlagamo nadgradnjo stacionarnih tarif (3.tarifa za gospodinjstva in NN brez merjenje moči med 00:00h in 04:00h). Ob tem se po potrebi še korigirajo razmerja med obstoječima tarifama VT in MT. Podroben opis smo že podali v pripombah na gradivo Regulativne spremembe za vzpostavitev nove vloge na trgu »aktivni odjemalec«. V vmesnem času (2019 – 2022) je potrebno preučiti tudi ponovno uvedbo popoldanske manjše tarife (MT), npr. od 13h-16h, kar bi bila spodbuda za večjo porabo v času popoldanskih dolin obremenitvenih diagramov distribucijskih elektroenergetskih naprav oz. preusmeritev porabe iz obdobja večernih konic v popoldanski čas. Povečanje porabe elektrike v popoldanskem času je ugodna tudi z vidika povečevanja proizvodnje sončnih elektrarn. - Za merilna mesta, kjer se moči meri, je potrebno od 2019 dalje vzpostaviti obračunavanje prekoračevanja priključne moči. Prekoračevanje priključne moči se, v skladu s 4. alinejo 57. člena Splošnih pogojev za dobavo in odjem, šteje za neupravičen odjem, za kar je mogoče v skladu z 151. členom EZ-1 uporabniku omrežja tudi ustaviti distribucijo električne energije. V praksi je ukrep ustavitve dobave zgolj nad dovoljeno priključno močjo tehnično nemogoče izvesti. Zaračunavanje neupravičenega - prekoračenega odjema po ustreznih cenah je lahko edini učinkovit instrument vzpodbujanja odjemalcev, k uskladitvi priključne moči z močjo, ki jo dejansko dosegajo. Odjemalcu je dana možnost, da se v primeru občasnih prekoračitev sam odloča ali bo zahteval povečanje priključne moči ali pa bo občasno
--	--

	<p>plačeval prekoračitev priključne moči po tako določeni ceni, seveda le ob predpogoju, da tehnični parametri omrežja, kar presoja operater, takšno prekoračevanje prenesejo.</p> <ul style="list-style-type: none">- Za merilna mesta, kjer se moč meri je potrebno od 2019 dalje vzpostaviti obračunavanje nedoseganja določenega odstotka priključne moči. Priključna moč, za katero se ne plačuje uporaba omrežja, brezplačno zaseda razpoložljive kapacitete omrežja. Predlog prispeva k obvladovanju energetskega razmerja, k omejevanju fiktivnih zakupov moči. Hkrati lahko predlog uspešno prispeva k racionalnejšemu načrtovanju omrežja.- Ukinitev povprečja treh konic pri obračunu obračunske moči (z letom 2019).- Ukinitev olajšave za proizvajalce (z letom 2019). Z omrežnino, ki je vezana na obračunsko moč, je potrebno obremeniti tudi proizvajalce, saj sedaj zaradi olajšave za male proizvajalce do 50 kW iz obnovljivih virov ne plačujejo obračunske moči niti takrat, ko nastopajo kot odjemalec. Zavedati se je potrebno, da proizvajalci ne obremenjujejo omrežja samo ko odjemajo iz omrežja ampak tudi takrat ko oddajajo v omrežje.- Ukinitev Net-meteringa (z letom 2019). Koncept kot je predstavljen v Uredbi o samooskrbi ni samooskrba. Uporabnik s svojo proizvodnjo ne dosega samozadostnosti, uporablja omrežje kot sistemsko storitev – hranilnik. Ta koncept torej ni samooskrba temveč je zgolj način obračuna, ki sicer spodbuja proizvodnjo iz obnovljivih virov, povzroča pa izpad sredstev za vzdrževanje distribucijskega omrežja, ki ga uporabniki plačujejo v obliki omrežnine. <p>Primer na 1 MM, ki je bilo v letu 2016 kot MM odjema in nato v začetku leta 2017 kot MM samooskrbe. Podatki kažejo, da je bila uporaba omrežja v primeru samooskrbe večja za 25%, plačilo omrežnine pa nižje za kar 90%.</p>
--	---

Kritika koncepta net-meteringa je prisotna tudi v t.i. »zimskem paketu«. Tako je v zimskem paketu predvidena odprava sistema neto-meritev. K odpravi NM sta v razpravi o zimskem paketu pozvala tudi ACER (Agencija za sodelovanje energetske regulatorje) in CEER (Združenje Evropskih energetske regulatorje)^[1].

[1] <https://www.pv-magazine.com/2017/05/12/eu-energy-regulators-call-on-brussels-to-remove-net-metering-and-priority-dispatch-for-new-res-from-winter-package/>

Dodajamo tudi povezavo do mnenja ACER z dne 11.05.2017, kjer je jasno navedeno, da se je net-meteringu potrebno izogibati.

[1] <https://www.pv-magazine.com/2017/05/12/eu-energy-regulators-call-on-brussels-to-remove-net-metering-and-priority-dispatch-for-new-res-from-winter-package/>

	http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Position_Papers/Position%20papers/WP%20ACER%2001%2017.pdf
--	---

1.2. Ali menite, da je binomni način določanja omrežnine oziroma določitev ločene tarifne postavke na moč oziroma porabo primeren za nadaljnji razvoj trga oziroma za razvoj dejavnosti elektrooperaterja?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Binomni način je primeren.
GEN-I, d.o.o.	Menimo, da je binomni način določanja omrežnine sicer smiseln, vendar pa opozarjamo na to, da se razmerje med postavkami, ki se obračunavajo na moč in postavkami, ki se obračunavajo na energijo ne bi smelo spreminjati tako, da se povečeval delež postavk, ki se obračunavajo na moč. V kolikor namreč AE želi motivirati aktivne odjemalce, da optimizirajo porabo energije oz. zmanjšajo odvzem le-te iz omrežja, mora biti način določanja omrežnine zastavljen tako, da ima zmanjšanje prevzema električne energije iz omrežja za posledico nižji strošek za omrežnino. Le na tak način se bo odjemalcem izplačala učinkovita raba energije oz. investiranja v lastne proizvodne enote (saj stroška investicije ni mogoče pokriti zgolj skozi ceno električne energije).
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	Odgovor zajet pri 1.1.
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Skupine z nižjimi obratovalnimi urami (to so odjemalci z najmanj zravnanimi diagrami) se manj bremenijo za moč. Ravno tisti odjemalci, ki imajo najmanj izravnani diagram in so z vidika stroškov omrežja najmanj učinkoviti, so najmanj stimulirani za prilagajanje odjema v smeri optimalne izrabe omrežja. Pri delitvi stroškov omrežja (delovanje, sistemske...) med skupine uporabnikov omrežja, je potrebno za vsako vrsto stroškov zasledovati, kdo jih povzroča.

<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Zagotovo je pomembno, da zaradi možnosti prilagajanja odjema za sedaj oz. najmanj do konca leta 2025 ohranimo tudi obračunavanje omrežnine glede na preneseno delovno energijo. Razmisliti pa je potrebno o razmerjih med elementi obračuna, saj menimo, da bi večji poudarek moral biti na moči. Kot je v dokumentu že omenjeno se ob uporabi višjih postavkah za moč lahko spodbuja k znižanju konice sistema, hkrati pa se v času recesije doseže stabilnejši prihodek za elektrooperaterja.</p> <p>Menimo, da bi bilo v končni fazi, ko naj bi napredni merilni sistem (NMS), ki ga uvajamo skladno z Uredbo o ukrepih in postopkih za uvedbo in povezljivost NMS EE, omogočal določitev dejansko dosežene enkratne mesečne konične moči za vsakega odjemalca in ko bi razmah elektromobilnosti dosegel določeno stopnjo, razmisliti o uvedbi binomnega način določanja omrežnine v smislu, da se cca. 30 % stroška omrežnine nanaša na priključno moč. Ta del omrežnine bi bil namenjen za pokrivanje stroškov delovanja in vzdrževanja omrežja v takšni meri, da se zagotavlja vsakemu odjemalcu v vsakem trenutku koriščenje celotne priključne moči na PP mestu (vzdrževanje obstoječe infrastrukture, ne glede na to, v kolikšni meri je uporabljena). Ostalih 70 % stroška omrežnine pa bi se nanašalo na največjo dejansko doseženo mesečno 15-min moč na PP mestu, ta del pa bi bil namenjen za pokrivanje ostalih stroškov operaterjev. S tem bi bili odjemalci motivirani k čimbolj pasovnemu odjemu EE preko celega dneva, mesečni delež za priključno moč pa bi uporabnike stimuliral k razumnemu zakupu moči in preprečeval namensko naročanje previsokih priključnih moči ter s tem povezane špekulacije (npr. Odjem na zbiralkah oz. Odjem na SN, ko odjemalec ne potrebuje zahtevanih priključnih moči 130 oz. 660 kW).</p> <p>Ob tem želimo opozoriti, da se je s pojavom prispevka za OVE+SPTTE porušilo pravilo, da morajo biti tarife postavljene tako, da so stroški na meji obratovalnih ur ($t=2500$ ur) enaki za obe objemni skupini pod in nad 2500 ur. Prispevek OVE+SPTTE sicer ne sodi v omrežnino in ni predmet tega dokumenta, vendar ob tej priložnosti želimo opozoriti na popolno anomalijo, ko se zaradi spremembe obratovalnih ur iz skupine pod v skupino nad 2500 ur drastično poviša znesek računa za omrežnino in prispevke in obratno. Vzorčni primer po odjemnih skupinah SN zbiralke RTP, SN, NN z merjeno močjo zbiralke TP in NN z merjeno močjo :</p>
---	--

- Z uvedbo prispevka OVE+SPTE, ki se obračunava na kW obračunske moči so se opazno porušila razmerja med odjemnima skupinama $T < 2500$ in $T \geq 2500$ obratovalnih ur tako na nivoju SN kot na nivoju NN. Prispevek OVE+SPTE sicer ni del same omrežnine, se pa zaračunava skupaj z omrežnino in pomembno vpliva na višino stroška pri poslovnih odjemalcih. Problem je v cenovnih razmerjih na kW:

- V odjemni skupini SN zbiralke RTP $T < 2500 : T \geq 2500 = 1 : 1,106$
- V odjemni skupini SN $T < 2500 : T \geq 2500 = 1 : 2,227$
- V odjemni skupini NN zbiralke TP $T < 2500 : T \geq 2500 = 1 : 1,979$
- V odjemni skupini NN z merjeno močjo $T < 2500 : T \geq 2500 = 1 : 2,159$.

V analizo smo vzeli uporabnika omrežja z letnimi obratovalnimi urami 2500 ur.

odjemna skupina	Moč kW	Poraba kWh	OM T > 2500 glede na T < 2500	prispevek OVE+SPTE T > 2500 glede na T < 2500	znesek računa za OM in prispevke T > 2500 na T < 2500	absolutno mesečno zneska na računa brez DDV v €	na letnem nivoju v €
SN zbiralke RTP	5.755	1.198.958	99,85	110,57	105,89	2.952,83	35.433,97
SN 2500	5.755	1.198.958	97,68	222,66	128,66	12.298,45	147.581,41
NN TP zbiralke	220	45.834	97,63	197,89	129,74	643,87	7.726,45
NN merjena moč	220	45.834	98,06	215,89	124,51	710,39	8.524,66

Iz razpredelnice je razvidno, da je glede stroškov za omrežnino pri uporabniku z mejnimi obratovalnimi urami 2500 prehod nevtralen, saj se strošek zaradi prehoda bistveno ne zviša oziroma zniža. Medtem ko je pri prispevku OVE+SPTE zaradi spremembe obratovalnih ur iz $T < 2500$ v $T \geq 2500$ drastičen porast stroškov ali upad stroškov za omrežnino in prispevke. Taka cenovna nesorazmerja nikakor ne morejo prispevati k stabilnim razmeram na trgu z elektriko. Opozoriti želimo, da je pri oblikovanju cenovne politike potrebno gledati na celoten račun (omrežnina in prispevki), ker so lahko v nasprotnem primeru ukrepi nekonsistentni.

1.3. Ali je smiselno določene stroške elektrooperaterja obravnavati še s kakšnim drugim tarifnim elementom, kot je moč (kW) oziroma energija (kWh)? Katere? Podajte pojasnilo.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Zaradi nediskriminatorne obravnave bi morali biti stroški tistih uporabnikov, ki predajajo energijo v sistem, tudi določeni kot tarifni element omrežnine za uporabnike sistema, ki predajajo energijo v distribucijski sistem.
GEN-I, d.o.o.	Predlagamo uvedbo postavke »na merilno mesto«, saj vsako merilno mesto povzroča določene stroške (nabava števca, montaža števca, prenos podatkov, komunikatorji, obdelava podatkov, izstavitve računa, ...), zato je skladno s principom pravične razdelitve potrebno vsakemu MM obračunati fiksne stroške, ki jih povzroča. Nepravično bi bilo, če bi nekdo, ki ima eno MM in veliko porabo plačeval še manjšega, ki bi si zaželel več dobaviteljev na MM.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	Zajeto pri 1.1.
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Da. Dopolnitve obračunskega sistema so pojasnjene v odgovoru na vprašanje št. 1.1.

1.4. Menite, da bi morala biti omrežnina glede na visok delež fiksnih stroškov elektrooperaterjev obračunavana glede na naročeno ali obračunsko moč, na katero lahko vpliva odjemalec s prilagajanjem odjema? Na katere stroške elektrooperaterja lahko odjemalec vpliva s prilagajanjem odjema in v kakšnem deležu?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Za odjemalce z merjeno močjo bi bil primeren mesečni obračun naročene moči in dosežena obračunska moč, za odjemalce z nemerjeno močjo pa mesečna naročena moč in mesečna obračunska moč na osnovi omejevalca toka.

<p>GEN-I, d.o.o.</p>	<p>Aktivni odjemalec lahko vpliva predvsem na zmanjšanje potrebnih investicij za ojačitev omrežje tako, da zniža odjem ko je omrežje najbolj obremenjeno. Delno se to lahko reši s KKT vendar je to zastarel način. Glede na pametne števec in nove tehnologije bi bilo potrebno vpeljati dinamično KKT, ki bi odražala dejansko obremenjenost omrežja v realnem času, sicer se lahko zgodi da odjemalci prilagajajo odjem, ko sploh ni potrebno in obratno, da ga ne znižajo, ko omrežje to najbolj potrebuje.</p>
<p> Holding Slovenske elektrarne d.o.o.</p>	<p>Združen odgovor za 1.4. in 1.5. Ugotavljanje in obračunavanje obračunske moči manjših odjemalcev (gospodinjski odjemalci) na podlagi varovalk predstavlja zaračunavanje na podlagi naročene in ne obračunske moči, kar posledično pomeni, da na tem segmentu odjemalci nimajo možnosti in tudi ne vzpodbude za zmanjševanje te komponente omrežnine. V (bližnji) prihodnosti bodo vsi odjemalci opremljeni s pametnimi števci. Ob tem se vzpodbujajo tudi načini uporabe električne energije v takšne namene, ki bodo povzročili v »domači porabi« velika nihanja v smislu zahteve po moči (primer polnjenja električnih vozil v gospodinjstvih). Na podlagi opisanega menimo, da bi bilo dobro vpeljati zaračunavanje obračunske moči in ne naročene, saj bo imelo to pozitivne učinke na potrebe po prihodnjem razvoju omrežja in stroške njegove izgradnje.</p>
<p>Slovenske železnice, d.o.o.</p>	<p>/</p>
<p>Eles, d.o.o.</p>	<p>Z vidika operaterja omrežja večji poudarek na moči v odnosu do energije bolj spodbuja uporabnike omrežja k učinkoviti rabi z vidika omrežja. Pri delitvi stroškov omrežja (delovanje, sistemske...) med skupine uporabnikov omrežja, je potrebno za vsako vrsto stroškov zasledovati, kdo jih povzroča. Na ta način so odjemalci stimulirani k prilagajanju svojega odjema za potrebe omrežja. Po drugi strani imajo še vedno možnost sodelovati v drugih ponudbah spremenljivega odjema (sistemske storitve, trgi z električno energijo), ki imajo v vsakem primeru vzpostavljene ločene mehanizme spodbud.</p>
<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Mesečna omrežnina bi se morala obračunavati glede na naročeno moč (priključno moč) kakor tudi glede na</p>

	<p>doseženo konično moč. Navedeno smo pojasnili že v odgovoru na vprašanje 1.1..</p> <p>Od tega, kako močno, odporno in napredno je elektrodistribucijsko omrežje, je odvisno, kako in koliko električnih vozil, toplotnih črpalk, klimatskih in drugih naprav, malih elektrarn in hranilnikov bo moč mrežno integrirati.</p> <p>Predviden precejšnji porast deleža električnih avtomobilov, mrežna integracija toplotnih črpalk, klimatskih in drugih naprav, zahteva ciljno usmerjene politike. 200.000 električnih vozil bi do leta 2030 lahko pomenilo do 44 % višjo (do 740 MW) distribucijsko konično obremenitev, 100.000 toplotnih črpalk pa do 30 % višjo (do 500 MW) distribucijsko konično obremenitev. Samo električna vozila in toplotne črpalke bi torej lahko pomenile skoraj tri četrtine sedanje konične moči v elektrodistribucijskem sistemu. Da bi lahko omogočili našim uporabnikom mrežno integracijo električnih vozil, ne da bi to ogrozilo siceršnjo oskrbo z električno energijo, bodo potrebne tako ojačitve omrežja kot tudi spodbude za uporabo naprednih tarifnih sistemov in izvedbo trifaznih priključkov.</p> <p>Predviden precejšnji porast deleža električnih avtomobilov, mrežna integracija toplotnih črpalk, klimatskih in drugih naprav, zato zahtevajo ciljno usmerjene politike. Obsežna mrežna integracija novih porabnikov bo zahtevala predvsem:</p> <p>močna, odporna in napredna elektrodistribucijska omrežja,</p> <p>ustrezne tarifne sisteme,</p> <p>razpoložljivost moči in energije.</p> <p>Uvedba novih (tretjih) tarif, ki odjemalce spodbujajo k porabi v določenih dnevniških obdobjih oz. jih spodbujajo k zniževanju porabe oz. prestavitvi porabe v druga časovna obdobja, nam lahko po drugi strani ob intenzivni povečavi koničnih obremenitev (razvoj elektromobilnosti, razmah toplotnih črpalk in ostalih večjih porabnikov elektrike) lahko povzroči nekontrolirano oz. nepredvideno pojavljanje koničnih obremenitev distribucijskih EE naprav izven teh tarif, zaradi česar bi bile potrebne stalne spremembe tarifnih shem, kar pa večja kompleksnost sistema in uporabnikom ne daje jasnih usmeritev za optimizacijo obratovanja porabnikov.</p>
--	--

1.5. Menite, da bi morali gospodinjski odjemalci in mali poslovni odjemalci opremljeni s pametnimi števci, ki se jim sedaj obračunana moč ugotavlja s pomočjo jakosti varovalke, imeti obračun dosežene moči glede na dejansko doseženo? Zakaj da oziroma ne oziroma pod kakšnimi pogoji? Pojasnite.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	<p>Obračunavanje moči za merilna mesta z močjo, manjšo od 43 kW, je primerno obračunavanje na osnovi omejevalca toka. S tem bo zagotovljeno stabilno financiranje in nediskriminatorno pokrivanje stroškov. Zaradi diferenciacije odjemalcev še to ni izvedljivo, dokler vsa merilna mesta ne bodo opremljena s sodobnimi števci.</p>
GEN-I, d.o.o.	<p>Ena izmed pomembnih funkcionalnosti pametnih števcov je ta, da z njihovo uporabo odpadejo akontacije pri plačilu električne energije, saj bo odjemalec vsak mesec plačal toliko, kot je porabil. V kolikor želimo v celoti izkoristiti potencial pametnih števcov in vplivati na optimalno rabo energije, je po našem mnenju smiselno, da se jim tudi obračunana moč ugotavlja glede na dejansko doseženo, v kolikor je to ekonomsko smiselno, glede na relativno nizko moč posameznega odjemalca. Načeloma bi torej moralo biti za aktivnega odjemalca bolj ugodno, če bi se mu moč obračunavala glede na dejansko izmerjeno konico, pri čemer pa je pomembno, da se pri izračunu obračunske moči ne upoštevajo obdobja, ko aktivni odjemalec pomaga sistemu (poveča odjem ko je preveč energije v sistemu in omrežje ni preobremenjeno).</p>
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	Zajeto pri 1.4.
Slovenske železnice, d.o.o.	Ne, v pogojih, ki veljajo je za uporabnika ugodneje če se mu moč obračuna po varovalkah.
Eles, d.o.o.	Tehnika to omogoča, vendar je vprašanje, koliko se je povprečen gospodinjski odjemalec sposoben zavedati svoje trenutne porabe moči in aktivno vplivati nanjo.
GIZ – distribucije električne energije	Da. Pri gospodinjskih odjemalcih in malih poslovnih odjemalcih je potrebno moč obračunavati kot kombinacijo med priključno močjo (kapaciteta

	<p>priključka po izdanem soglasju za priključitev) in maksimalno doseženo konično močjo v preteklem mesecu. Svoj predlog utemeljujemo z dejstvom, da je veliko merilnih mest, kjer je poraba zelo nizka ali pa je sploh ni (vikendi, prazne hiše, zidanice, stanovanja z nizko porabo), stroški vzdrževanja omrežja pa izhajajo iz priključne moči oz. kapacitete priključka. Primer obračuna po novem za gospodinjskega odjemalca s 3x25A varovalko (sedaj plačuje $10 \times 0,7749 = 7,749$ EUR brez DDV za moč):</p> <p>Primer izračuna po metodologiji priključna moč in konična moč.</p> <ul style="list-style-type: none">• Fiksni del $17 \times 0,35 = 5,95$ EUR• Variabilni del – dosežena konica v mesecu $6 \times 0,3 = 1,8$• Skupaj za moč 7,75 EUR brez DDV. <p>Glede na to, da bi se fiksni del obračunaval glede na priključno moč, bi bilo potrebno korigirati tudi ceno prispevka OVE+SPT.</p> <p>Uporabniki na ta način tudi zelo enostavno dosežejo prilagoditev glede na dejanske potrebe. Zmanjšanje priključne moči se jim finančno obrestuje, v primeru plačevanja konice pa bodo le to prestavljali v bolj pasovno obremenitev. Vse izhaja iz dejstva da se novodobne hiše praktično celovito ogrevajo na elektriko in ko dodamo še EV, se lahko sočasne konice močno dvignejo. Na ta način je tak odjemalec penaliziran, odjemalec, ki pa bo obratoval pasovno pa bo nagrajen. Z vidika omrežja to pomeni dimenzioniranje in vzdrževanje omrežja z nižjimi konicami.</p>
--	---

2. Sklop vprašanj

2.1. Prepoznate sezonsko tarifiranje kot možnost učinkovitega spodbujanja porabe električne energije? Pričakujete večjo odzivnost pri tarifah, če se prilagaja odjem v času večje/manjše proizvodnje električne energije?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Da, sezonsko tarifiranje je primerno. Predlagamo ponovno uvedbo treh sezon. Pri tem je treba določiti mesece na način, da bodo učinki na zmanjšanju konice in ugodnosti vpliva na skupen diagram porabe.
GEN-I, d.o.o.	Menimo, da princip sezonskega tarifiranja ni ustrezen oz. je v luči prihajajočih sprememb v energetiki že zastarel. Tarifiranje bi moralo biti bistveno bolj dinamično (npr. urno, mesečno...), možne opcije pa bi lahko testirali v pilotnem projektu »aktivni odjemalec«. Glejte tudi točko 9.1. Izkušnje iz tovrstnega projekta bi potem bile podlaga za nadaljnjo uvedbo dinamičnih urnih tarif, ki bi odražale dejansko stanje v distribucijskem in prenosnem sistemu.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	Sezonsko tarifiranje sploh ne predstavlja kriterija za učinkovito spodbujanje porabe električne energije. Različno sezonsko tarifiranje prinaša dodatne težave pri planiranju stroškov za električno energijo.
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Dejstvo je, da je elektroenergetski sistem najbolj obremenjen v času visoke sezone, vendar pa na obremenjenost sistema vplivajo tudi odjemalci na nizki napetosti (gospodinjstva in mali poslovni odjem) predvsem zaradi ogrevanja. Dejstvo je, da povečan odjem v času visoke sezone in manjša proizvodnja iz OVE povzročata večje stroške v sistemu, zato je potrebno sezono ohraniti. Prav tako bi bilo potrebno razmisliti ali ne bi sezono uvedli tudi v ostalih odjemnih skupinah (pogoj za uvedbo je 100% pokritost merilnih mest s pametnimi števci).

2.2. Menite, da so sezonske tarife dosegle svoj namen v preteklem obdobju ali pa so ovira na trgu? Ovrednotite vpliv.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Sezone so zagotovo dosegle svoj namen. Vpliva sezon na trg z elektriko ne identificiramo.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	Sezonske tarife niso dosegle večjega namena pri uporabnikih, ki imajo enakomerno porabo električne energije skozi celo sezono in odjema ne morejo prilagajati.
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Menimo, da so dosegle svoj namen in niso ovira na trgu.

3. Sklop vprašanj

3.1. Menite, da je veljavni mehanizem določanja obdobja trajanja ur KT zadosten za doseganje ciljev zniževanja koničnih obremenitev v omrežju za velike poslovne odjemalce?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	/
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	Veljavni mehanizem je ustrezen in popolnoma zadosten.
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Ne, ker velja samo za odjemalce v skupini SN. Menimo tudi, da je čas 3 oziroma 2 uri dnevno prekratek. Prav tako menimo, da bi morala biti cena za preneseno kWh v času KT različna (višja) od cene v času VT. Določanje ur KT bi med ELES in EDP moralo biti usklajeno.

3.2. Podajte mnenje, ali je obdobje določitve ur KT ustrezno. Ali menite, da bi mehanizem moral delovati na interaktivni komunikaciji med operaterjem in odjemalcem z vidika informiranja o nastopu ur KT?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	/
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	Določitve ur so sedaj ustrezne. Ure KT za celotno naslednje so znane dovolj zgodaj.
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Z vidika uporabnikov se ugotavlja večja dovzetnost in sprememba navad v primeru statično/fiksno določenih ur KT, vendar v daljšem času. Končni uporabniki, ki ne morejo hipoma spreminjati navad oz. obratovanja odjema z interaktivnih pristopom ne bodo sposobni prilagajanja odjema in tako ne bo dosežen nikakršen efekt.

	Dinamično tarifiranje ni primerno z vidika jasnosti in razumljivosti za odjemalca, zato morajo biti ure KT določene vnaprej in fiksne. Menimo pa, da je lahko dinamično tarifiranje zelo primerno za reševanje težav povezanih s konično obremenitvijo na posameznih delih omrežja.
--	---

3.3. Prepoznavate, da bi lahko bil mehanizem določanja tarifnih postavk KT za manjše poslovne odjemalce in gospodinske odjemalce ustrezen signal, ki bi omogočil večjo integracijo proizvodnih virov na distribucijsko omrežje in hkrati omogočal učinkovitejši razvoj elektromobilnosti? Ali menite, da bi bil tak ukrep smiseln? Predlagajte kakšen drug ukrep, ki bi imel enake učinke.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Določanje tarifnih postavk KT je primeren ukrep, in sicer z dodatnim tritarfnim sistemom KT, VT, MT tudi na energijskem delu in postopnem ukinjanju ET. To naj bo izvedeno najprej s povečanjem cene ET in nato s postopno ukinitvijo tarife ET, ki se začne z onemogočenim prehodom iz dvotarifnega na enotarifni obračun. Prehod iz dvotarifnega ali tritarfnega na enotarifni obračun v naslednjem regulativnem okviru naj ne bi bil več mogoč. Preučiti je treba tudi možnost nagrajevanja uporabnikov omrežja, ki predajajo energijo, in sicer za količine energije, predane v urah KT oziroma KKT, v kolikor bo uvedeno mesečno plačilo za uporabnike omrežja, ki predajajo energijo.
GEN-I, d.o.o.	Da, vendar bi morala biti KT določena na osnovi dejanske obremenitve omrežja, saj bi se le na tak način dejansko lahko zniževalo odjem, ko je to tudi potrebno. Zaradi tega je potrebna vpeljava pilotnega projekta »aktivni odjemalec«. Glejte tudi točko 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Določitev tarifnih postavk KT tako za preneseno energijo kot tudi za doseženo moč (v primeru obračuna glede na doseženo moč), ki bi bile višje od postavk VT bi bil v vmesnem obdobju (do 2025) ustrezen signal za

	<p>prilagajanje, pri čemer, bi morala biti cenovna spodbuda precejšnja. Prav tako bi morale biti ure KT na nizki napetosti drugačne kot so ure KT na VN oziroma SN.</p> <p>Glede EV smo mnenja, da se bi moralo polnjenje EV izvajati, ko je omrežje najmanj obremenjeno; t.j. v zgodnjih jutranjih urah. To je možno urediti na zelo enostaven način z vpeljavo nove, tretje statične tarife, ki bi veljala npr. med 00:00 in 04:00h zjutraj; ob tem da se po potrebi še korigirajo razmerja med obstoječima tarifama VT in MT. Polnjenje EV mora v tem času izvajati avtomatika; za odjemalca je pomembno, da je baterija EV zjutraj polna in da je bilo polnjenje izvedeno po najnižji možni ceni, za distributerja pa je pomembno, da se je polnjenje izvajalo, ko je omrežje najmanj obremenjeno.</p> <p>Po letu 2025 pa zaradi pričakovane intenzivne povečave koničnih obremenitev predlagamo razmislek o uvedbi binomnega obračuna samo glede na priključno in doseženo konično moč (točka 1.2.).</p>
--	---

4. Sklop vprašanj

4.1. Kako obravnavati uporabnike z vidika pokrivanja stroškov elektrooperaterja, ki na enem prevzemno-predajnem mestu za svojo porabo proizvajajo in prevzemajo električno energijo?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Uporabniki sistema, ki tudi predajajo e. e. v sistem, naj plačajo nov mesečni strošek glede na priključno moč proizvodnega vira e. e. (naročena moč priključka).
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Proizvajalci so tudi uporabniki omrežja in posledično povzročitelji nekaterih stroškov, vendar pa so razumljivi tudi razlogi, zakaj so v večini držav izvzeti od plačevanja omrežnine. Odločitev o smotrnosti obračunavanja omrežnine proizvajalcem je zato makroekonomska. Na pokrivanje stroškov elektrooperaterja ne vpliva. Smotno je, da so najmanj proizvajalci, ki sodelujejo v sistemskih storitvah, izvzeti od plačila omrežnine.
GIZ – distribucije električne energije	Za prevzeto električno energijo iz omrežja jih je potrebno obravnavati kot vse ostale uporabnike. Pri malih proizvajalcih je potrebno odpraviti olajšavo pri obračunu obračunske moči, Proizvajalci obremenjuje sistem tudi ko oddajajo energijo v omrežje, zato bi bilo smiselno in pravilno z vidika preprečitve navzkrižnega subvencioniranja tudi na merilnih mestih oddaje obremeniti proizvajalce z obračunsko močjo, ki se obračuna glede na varovalke ali doseženo moč (oziroma X% glede na priključno moč, če z obračunsko močjo ne dosežajo x% priključne moči), pri čemer ne plača deleža za prenosno omrežje.

4.2. Ali menite, da je sedanji model obračunavanje omrežnine ustrezen glede na vse večji delež manjših proizvajalcev električne energije?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	<p>Ne, ni ustrezen. Proizvodne naprave za svoje delovanje (proizvodnjo in oddajo energije v omrežje) obvezno potrebujejo storitve omrežja, kot npr. frekvenco, napetost, pogoje za jalovo energijo in sposobnost prevzema proizvedene energije... Trenutno v teh primerih lastnik proizvodne naprave ne plača nič, za pokrivanje stroškov omenjenih storitev. Primerno bi bilo, da bi proizvajalec plačeval nov mesečni strošek, glede na priključno moč proizvodnega vira e. e. (naročena moč priključka), za zagotavljanje pokrivanja stroška navedenih storitev omrežja. V ta strošek je treba vključiti še stroške merjenja in zagotavljanja podatkov. Ureditev obračuna omrežnine in prispevkov ob prevzemu energije iz omrežja (omrežnina) je korektna, razen podanih predlogov za spremembe v teh odgovorih.</p>
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	<p>Od plačila omrežnine so danes izvzeti le hranilniki, priključeni na prenosno omrežje. V tem delu bi bilo potrebno upoštevati tudi hranilnike na distribucijskem omrežju, posebej tiste, ki so namenjeni izključno sistemskim storitvam.</p>
GIZ – distribucije električne energije	<p>Ne. Prezeta energija iz omrežja je pri proizvajalcih iz OVE (razen HE) skoraj =0, hkrati imajo olajšavo pri obračunski moči, zato nikakor ne pokrijejo stroškov, ki jih v sistemu povzročajo, celo nasprotno, ker jim je potrebno izstaviti račun se ne pokrivajo niti stroški izdaje računa. Zaradi tega je potrebno ukiniti določbe 102. člena sedanjega Omrežninskega Akta, ki odjemalcem s proizvodnimi napravami OVE/SPTTE z nazivno močjo pod 50 kW, ki so priključene na PP mestu, omogoča izvzetje obračuna obračunske moči. Skladno z usmeritvami EU zakonodaje je potrebno odpraviti vse oblike prikrite diskriminacije med posameznimi uporabniki.</p>

5. Sklop vprašanj

5.1. Podajte predloge za izboljšanje sistema obračuna, če menite, da je sedanji način obračuna treba spremeniti.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	<p>Pri obračunu količin merilnih mest s Samooskrbo je edini primeren mesečni obračun. S prehodom na 15. minutni obračunski interval in s primernim nivojem kakovosti podatkov s števca, je za merilna mesta s Samooskrbo primerno določiti 15. minutni obračunski interval.</p>
GEN-I, d.o.o.	<p>Tako za trenutno veljavno samooskrbo kot tudi za vpeljavo skupinsko samooskrbo (SSO) predlagamo spremembo načina obračuna naslednjih dajatev:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omrežninska postavka za samooskrbo (drugi odstavek 119. člena omrežninskega akta) predvideva obračun te tarife glede na obračunsko moč MM. Menimo, da takšen obračun ni primeren in ni pravičen, saj enači (»meče v isti koš«) vse odjemalce na samooskrbi, ne glede na nazivno moč naprav za samooskrbo. Menimo, da je bolj pravičen sistem obračuna ta, če se tarifa namesto na obračunsko moč merilnega mesta obračuna na nazivno moč naprave za samooskrbo, saj finančno bolj obremeni odjemalce, ki imajo naprave z večjo močjo, in manj odjemalce, ki imajo naprave z manjšo močjo, neodvisno od tega, kakšna je obračunska moč MM. Predlagamo torej spremembo načina obračuna tarife za samooskrbo in - uvedbo nove tarife za SSO, pri čemer bi se ta tarifa posameznemu odjemalcu obračunala zgolj na del nazivne moči PN, ki je enak produktu nazivne moči PN naprave in deležu, ki pripada dotičnemu MM odjemalca na podlagi »pogodbe o ključu delitve proizvodnje«. - prispevek OVE (377. člen EZ-1): glede na to, da odjemalci na samooskrbi že s proizvodnjo EE v napravah za samooskrbo prispevajo k proizvodnji EE iz OVE, ni potrebe, da k temu prispevajo še s plačilom prispevka OVE. Zaračunavanje tega prispevka jih odvrača k odločitvi za samooskrbo, kar pa ni v duhu predlaganega Zimskega svežnja. Zato predlagamo, da se odjemalcem na samooskrbi in SSO ta prispevek obračuna le na razliko med obračunsko močjo merilnega mesta (v primeru samooskrbe) oz. merilnega mesta odjema (v primeru SSO) ter nazivno močjo naprave za samooskrbo (v primeru samooskrbe) oz. na tisti del nazivne moči proizvodne naprave, ki je enak produktu nazivne moči proizvodne naprave in deležu, ki pripada dotičnemu merilnemu mestu odjemalca na podlagi

	<p>»pogodbe o ključu delitve proizvodnje« (v primeru SSO).</p> <p>Iz posvetovalnega dokumenta (str. 23) nadalje izhaja, da bo AE določila ustrezne postavke za obračunsko moč, kot to izhaja iz 119. člena omrežninskega akta. To razumemo na način, da bo za odjemalce s samooskrbo določila postavke iz 2. odstavka 119.člena, ki v tem trenutku niso določene. Ob tem bi želeli opozoriti tudi na to, da bi šlo pri tem de facto za povečanje omrežnine za odjemalce s samooskrbo, kar bi na tovrstna vlaganja delovalo kvečjemu demotivacijsko, kar bi bilo v nasprotju s siceršnjimi prizadevanji spodbujanja projektov za energijo iz OVE. Kolikor pa bi se AE odločila za določitev teh postavk, pa bi odločitev morala temeljiti na natančnih analizah oz. izračunih.</p>
<p> Holding Slovenske elektrarne d.o.o.</p>	/
<p> Slovenske železnice, d.o.o.</p>	/
<p> Eles, d.o.o.</p>	<p>Koncept dolgoročno ni smiseln, na kar smo opozarjali v časih pred uvedbo. Že iz samega teksta posvetovalnega dokumenta je razvidno, da bo v primeru nezadostnega pokrivanja stroškov elektrooperaterja Agencija določila ustrezne tarifne postavke za obračunsko moč, s čimer se v bistvu izničijo koristi za odjemalce v sistemu net meteringa. Ukrep kakršen je, za odjemalce prinaša koristi torej le, dokler je omejen na zelo majhno število odjemalcev, ob kakršnikoli večji širitvi pa bi se njegove koristi zaradi sprememb tarifnih postavk za odjemalce izničile – naknadno po tem, ko so odjemalci v dobri veri o koristih sistema že investirali v lastne obnovljive vire. Ukrep je torej lahko učinkovit le v omejenem obsegu in ne more imeti kakršnegakoli systemskega pomena.</p>
<p> GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Obračun omrežnine za odjemalce, vključene v sedanji sistem samooskrbe je treba izenačiti z obračunom omrežnine za ostale odjemalce. Predloge in pojasnila smo podali v odgovoru na vprašanje št 1.1.</p>

6. Sklop vprašanj

6.1. Menite, da bi se mehanizem obračunavanja omrežnine za priključno moč moral spremeniti tako, da bi spodbujal priključevanje novih uporabnikov, kot so npr. proizvodne naprave ali e-polnilnice?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	<p>Vzpodbuda za polnjenje električnih vozil z omrežnino za obračunsko moč in energijo je še vedno primeren ukrep.</p> <p>Menimo, da je interes novih investorjev v polnilno infrastrukturo dovolj velik, zato naj bodo pri plačilu priključne moči OPM obravnavani enakopravno, torej kot ostali uporabniki sistema.</p> <p>Za proizvajalci je pri priključevanju primerno določiti OPM, saj so ojačitve omrežja in pametnih omrežij nujne. Za stroške priključitve obnovljivih virov je treba zagotoviti pokrivanje stroškov DO iz drugih virov, če le ta ne bo plačal OPM.</p>
GEN-I, d.o.o.	<p>Glede na to, da se omrežnina za priključno moč plača tako za povečanje obstoječe priključne moči kot za nova MM, ni jasno na katere primere se nanaša to vprašanje. V luči cilja spodbujati aktivne odjemalce oz. odjemalce, ki bodo uporabljali električna vozila, postavljali sončne elektrarne ipd. je bistvenega pomena, da bodo stroški za njih čim nižji. To pomeni, da bi si regulator moral prizadevati tako za poenostavitev priključevanja tovrstnih naprav (npr. brez ustvarjanja novih MM za ta namen) kot za stroškovne spodbude (npr. odjemalec plača zgolj eventualno dodatno priključno moč, v kolikor je povečanje le-te na obstoječem MM sploh potrebno). Vsekakor bi bila najboljša spodbuda čim nižja omrežnina za priključno moč.</p>
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	<p>Da, vendar mora še vedno upoštevati geografsko komponento – spodbuja se naložbe v delih omrežja, kjer je manjši vpliv na stroške omrežja zaradi povečanja priključne moči.</p>
	Ne. V tem primeru bi šlo za diskriminatorno obravnavo.

<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>OPM so namenska sredstva za širitev omrežja, z vidika distribucije pa so ti uporabniki največji povzročitelji potreb po širitvah omrežja. Plačevanje omrežnine za priključno moč je treba razširiti tudi na proizvajalce oziroma priključno moč proizvodnih naprav.</p> <p>Polnilnice EV so odjemalec in zanje velja sistem plačevanja priključne moči tako kot za vse ostale odjemalce, razen če bodo javne polnilnice moral graditi distribucijski operater ali EDP-ji. V tem primeru omrežnine za priključno moč ni smiselno zaračunavati, ker mora EDP ali distribucijski operater poskrbeti za gradnjo priključka kot tudi za okrepitev in širitev omrežja v globino proti viru.</p>
---	--

6.2. Ali menite, da se lahko mehanizem obračunavanja omrežnine za priključno moč da strukturno preoblikovati? Argumentirajte svoj predlog.

Deležnik	Odziv
<p>SODO d.o.o.</p>	<p>Preoblikovanje obstoječega mehanizma pomeni spremembo v obremenitvi posameznega končnega odjemalca, v določeni skupini končnih odjemalcev, z višino tega enkratnega prispevka. Če se bo, zaradi različnih razlogov, obremenilo posamezno skupino končnih odjemalcev na račun druge, je to diskrecijska odločitev Agencije, ki jo je potrebno preveriti glede na navedene kriterije metode obračunavanja v posvetovalnem dokumentu.</p>
<p>GEN-I, d.o.o.</p>	<p>/</p>
<p>Holding Slovenske elektrarne d.o.o.</p>	<p>/</p>
<p>Slovenske železnice, d.o.o.</p>	<p>/</p>
<p>Eles, d.o.o.</p>	<p>/</p>
<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Ne. OPM bi moral plačevati vsak, tako odjemalec kot proizvajalec.</p>

6.3. Je koncept uporabe upoštevanja »plitkih« stroškov smiseln tudi v razmerah, ko se predvideva povečana integracija proizvodnih naprav na OVE na distribucijskem sistemu?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Če bo regulator določil drugačen način za pokrivanje stroškov izgradnje nove ali ojačitve obstoječe infrastrukture zaradi povečanega števila razpršenih virov ali e-polnilnic, kot je sedanji, to je z omrežnino za priključno moč, lahko ostane princip »plitkih stroškov«, drugače pa bo potrebno razmisliti o drugih virih za pokrivanje razvoja infrastrukture.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	<p>Za proizvajalce velja predlog zaračunavanja OPM kot je navedeno za vprašanje 6.1.</p> <p>Menimo tudi, da je koncept uporabe plitkih stroškov potrebno spremeniti v smislu, da je investitor proizvodne naprave OVE/SPTTE dolžan kriti nesorazmerni del stroškov okrepitve oz. širitve omrežja, skladno s tretjo alinejo osmega odstavka 147. člena EZ-1. V tem smislu bi bilo potrebno spremeniti 369. člen EZ-1.</p>

7. Sklop vprašanj

7.1. Kakšen je vaš pogled na oskrbo ranljivih odjemalcev in določanje tarifnih postavk omrežnine za te odjemalce?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Tarife naj ne ločujejo uporabnike sistema na »revne« in »bogate«, ampak naj država, preko svojih socialnih mehanizmov, zagotavlja oskrbo ranljivih (gospodinjskih) odjemalcev.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	/
GIZ – distribucije električne energije	Strinjamo se z mnenjem agencije, da oskrba ranljivih odjemalcev sodi v področje CSD. Določanje posebnih postavk omrežnine za te odjemalce ni primerno in je v nasprotju s prepovedjo navzkrižnega subvencioniranja. V dosednji praksi se je tudi pokazalo, da v Sloveniji še ni bilo odjemalca, ki bi izpolnjeval pogoje za odobritev nujne oskrbe.

8. Sklop vprašanj

8.1. Ali menite, da so predlagani načini obračunavanja omrežnine ustrezni za posamezne primere aktivnega odjemalca?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Naveden način še ni dovolj jasno določen, da bi lahko brez rezultatov konkretnih pilotnih projektov, sklepali o kvantitativni učinkovitosti, stroškovni učinkovitosti in učinkovitosti vpliva aktivnega odjemalca na omrežje.
GEN-I, d.o.o.	Predlagani načini obračunavanja se fokusirajo na (1) opredelitev (obračunskih) merilnih točk, (2) subjekte, ki odjemalcu zaračunavajo omrežnino in (3) znižano omrežnino za primer prilagajanja odjema. Menimo, da bo potrebno obstoječo metodologijo obračuna stroškov uporabe omrežja še bolj prilagoditi prihajajoči transformaciji v svetu energetike, kot bo to podrobneje opisano v točki 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Načeloma da – za bolj konkreten odgovor bi morali videti konkretne predloge predvsem v delih, ki se nanašajo na »popuste pri omrežnini« v časih, ko aktivni odjemalec s svojimi elementi pomaga sistemu. V primeru prevzete energije, ki je uporabljena za proizvodnjo energije (hranilnik), bi se moral uporabiti enak kriterij kot v primeru hranilnikov, ki so priključeni na prenosno omrežje.
GIZ – distribucije električne energije	Tudi za aktivnega odjemalca se mora obračun OM izvajati na prevzemno predajnem mestu, kakor smo utemeljili že v pripombah na posvetovalni dokument Regulativne spremembe za vzpostavitev nove vloge na trgu »aktivni odjemalec« Obračun omrežnine se mora izvajati na prevzemno predajnem mestu (o)MT 1, ker tudi tarifne postavke veljajo glede na način priključitve prevzemno predajnega mesta. Ne vidimo smisla določanja dodatnih obračunskih merilnih točk, saj to ne bo pripomoglo k večji fleksibilnosti odjemalcev, ampak bo povzročalo samo dodatne stroške tako odjemalcem (predvsem stroške v zvezi z bančnimi provizijami) kot tudi

	<p>dobaviteljem in distributerjem. Edina do sedaj uspešna spodbuda za prilagajanje odjema je znižanje računa za električno energijo, zato je potrebno razmisliti, na kakšen način doseči, da bodo mali poslovni odjemalci in gospodinjstva selila svoj odjem v čas, ko je sistem najmanj obremenjen (uvedba tretje fiksne tarife) in na kakšen način doseči čim bolj izravnani diagram teh odjemalcev (razmislek o obračunu omrežnine glede na priključno in doseženo konično moč po letu 2025) – pasovna obremenitev.</p>
--	--

8.2. V kolikšni meri vpliva enotno obračunavanje omrežnine in dobave z električno energijo na koncept določanja obračunskih merilnih točk?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Obračun omrežnine in zagotavljanje podatkov za trg z elektriko mora biti na MT01. Za MT02 in MT03 se s strani DO zagotovijo podatki za namene, ki bodo določeni v predpisih.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Ne vpliva. Drugi v dokumentu opisani primer zaračunavanja omrežnine (omrežnino zaračuna dobavitelj, s katerim ima odjemalec sklenjeno pogodbo za pokrivanje svojega odjema) je po našem mnenju povsem ustrezen. Omrežnina se z odštevalnimi števci oziroma ostalimi merilnimi točkami izračuna glede na specifične posameznih merilnih točk.
GIZ – distribucije električne energije	V primeru skupnega računa za omrežnino in dobavo elektrike, ki ga izdaja dobavitelj, le ta ne bo več mogoč v primeru več obračunskih merilnih točk, ki so pri različnih dobaviteljih. Drugače pa koncept več obračunskih merilnih točk drastično vpliva na obstoječe rešitve za obvladovanje uporabnikov, evidence in sam obračun – t.i. koncept priloge A. Do sedaj se je vse dogajalo na nivoju merilnega mesta: podatki o lastniku, plačniku, naslovniku ter evidenci le teh, soglasju za priključitev, merilnih napravah, dobaviteljih, obračunskih podatkih itd. V kolikor se bo uveljavil

	<p>koncept določanja obračunskih merilnih točk, pa takoj dobimo dva nivoja podatkov in sicer podatke, ki so vezani na prevzemno predajno mesto (lastnik, plačnik, naslovnik, soglasje za priključitev, pogodba o uporabi sistema in »vezalna shema«, obračun omrežnine) in podatki, ki bodo vezani na obračunsko merilno točko (števec, dobavitelj itd, obračunski podatki za dobavitelja).</p> <p>Dokument ne daje odgovorov na vprašanja glede evidence sprememb, odklopov merilnih mest zaradi odpovedi pogodbe, stornacij, reševanja reklamacij itd. Glede na to, da naj bi bile določene (O)MTO na notranji inštalaciji, ki ni v pristojnosti operaterja in do katere ni mogoč dostop brez dovoljenja lastnika merilnega mesta (če dovoljenja ni je dostop mogoč samo z odločbo sodišča), bo problem vzdrževanje merilnih naprav – posledično le-te po poteku meroslovnega žiga ne bodo več veljavne in po njih obračun ne bo več mogoč, ne bo mogoč noben nadzor glede uporabnikov, ki bodo priključeni na posamezno (O)MTO – glej pripombe na dokument Regulativne spremembe za uveljavitev nove vloge na trgu »aktivni odjemalec«.</p> <p>Izbira različnih dobaviteljev za porabnike znotraj inštalacij objekta (gospodinjstvo, polnjenje EV, hranilnik) ne omogoča enotnega obračunavanja omrežnine in dobave in po našem mnenju ne prinaša novih koristi ne sistemu in ne uporabnikom, povzroča pa vsem dodatne stroške ter slabša transparentnost. Zato naj izbira dobavitelja ostane omogočena na PP mestu, lahko ločeno za prevzeto in oddano EE. Uporabniki si želijo predvsem:</p> <ul style="list-style-type: none">• da je račun za elektriko enostaven in bolj razumljiv (t.j. da se posamezne postavke združijo);• da so računi po dejanski porabi od prvega do zadnjega dne v mesecu;• da so pravila, ki veljajo na trgu z elektriko bolj razumljiva in enostavnejša;• da so ponudbe dobaviteljev na trgu jasne in poštene;• varne in zanesljive oskrbe z elektriko po primerni ceni.
--	---

8.3. Ali imate kakšne druge predloge za oblikovanje tarifnih postavk, da bi le-te spodbujale aktivne uporabnike k zniževanju stroškov elektrooperaterja, hkrati pa omogočile aktivnemu uporabniku, da sodeluje na trgu storitev?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	<p>Predlogi za oblikovanje tarifnih postavk so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povečanje razlike med energijskim delom cene omrežnine, v kWh, v urah VT in urah MT; - tritarifni sistem KT ali tritarifni sistem KKT, oba s posebej nizko ceno v urah MT; - postopna ukinitvev ET, s povečanjem tarife ET v kWh v prehodnem obdobju; <p>ostali predlogi, ki so navedeni v odgovorih in pripombah.</p>
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	<p>Menimo, da v dokumentu opisani predlogi odjemalcev ne omejujejo pri sodelovanju na trgih storitev fleksibilnega odjema. Dejstvo je, da fleksibilnost odjema potrebuje več deležnikov na trgu, katerih potrebe so si včasih nasprotujoče. Odjemalec se bo odločil za pristop k poslovnim modelom, kjer bo imel največje koristi. Kupci fleksibilnega odjema lahko ustrezno upoštevajo odjemalčeve omejitve in potrebe drugih akterjev v svojih poslovnih modelih.</p>
GIZ – distribucije električne energije	<p>Po našem mnenju je nujno potrebno ohraniti koncept enega obračunskega merilnega mesta tako z vidika preglednosti kot tudi iz vidika dodatnih stroškov. Menimo namreč, da je edina spodbuda, ki bo odjemalce pripravila do tega, da bodo prilagajali svoj odjem, preko znižanja stroška za elektriko (sistem treh tarif). Prav tako menimo, da je tudi naloga dobaviteljev, da aktivnim odjemalcem ponudijo tak paket, ki bo pokrival njihove potrebe (konkurenčna prednost dobrih in bolj naprednih dobaviteljev). Predlagamo da se razmisli o dodatni odjemi skupini aktivni gospodinjstvi odjemalec in aktivni mali poslovni odjemalec.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Pogoji za prehod je zahteva odjemalca ter nameščen ustrezen pametni števec • Preko drugačnega načina tarifiranja spodbuditi odjemalce, da porabljajo elektriko v času, ko je sistem najmanj obremenjen • Obračun moči kot maksimalno konično obremenitev v času KT • Določitev tarifnih postavk za omrežnino tako za VT in MT kot tudi KT • ET obračun v tej skupini (aktivni odjemalec) ni mogoč.
--	--

8.4. Ali menite, da bi morale biti spodbude sorazmerne koristim, ki jih posamezni aktivni odjemalec zagotovi s svojim prilagajanjem? Ali bi lahko bile koristi izmerjene in na kakšen način?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Spodbude naj bodo rahlo progresivne.
GEN-I, d.o.o.	Spodbude bi morale biti sorazmerne ocenjenim koristim, oziroma v fazi uvajanja aktivnega odjemalca še nekoliko večje, da bi s tem spodbujali vpeljavo novih tehnologij pri aktivnem odjemalcu. Zaradi tega je potrebna vpeljava pilotnega projekta »aktivni odjemalec«. Glejte tudi točko 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	<p>Da, spodbude morajo biti sorazmerne koristim.</p> <p>A) Primer zamika investicij zaradi zniževanja odjema: V sistemu poštne znamke se koristi socializirajo med vse odjemalce, zato so spodbude za odjemalce, ki so na določenem geografskem območju s svojim ravnanjem dejansko dosegli zamik investicije, nizke. V kolikor bi se za te odjemalce upoštevalo celotne dosežene koristi, bi bili ukrepi prilagajanja odjema bistveno bolj stimulirani.</p> <p>B) Primer sodelovanja v sistemskih storitvah: upoštevati je potrebno tudi posredne koristi. S sodelovanjem aktivnih odjemalcev v sistemskih storitvah se zmanjša potreba po gradnji klasičnih proizvodnih enot, kar prinaša pozitivne okoljske učinke.</p>

	<p>Ali bi lahko bile koristi izmerjene: DA.</p> <p>a) V primeru zamika investicij v omrežje se korist izmeri v razvojnem načrtu. Operater je dolžan uporabiti tehno-ekonomsko optimalno varianto razvoja omrežja. Če je ukrep zniževanja odjema tehnično učinkovit, je korist razlika med stroški investicije in stroški ukrepov izvajanja prilagajanja odjema.</p> <p>Znano je, kakšne so cene zagotavljanja sistemskih storitev iz posameznih virov.</p>
GIZ – distribucije električne energije	<p>Spodbude bi morale biti sorazmerne koristim. V primeru dodatnih tarif, je možno koristi tudi približno ovrednotiti. Načeloma odjemalec ne spreminja svoje porabe, temveč jo zgolj seli v čas ugodnejših tarif t.j., ko je sistem najmanj obremenjen.</p>

8.5. Kako bi po vašem mnenju ugotavljali odziv aktivnega odjemalca, ki prilagaja odjem ali proizvodnjo v sodelovanju z agregatorjem za potrebe določitve ustreznih spodbud? Kako bi metodološko določali znižanje tarifne postavke? V primeru, da bi ta temeljila na ugotovljeni razliki od referenčnega profila (>>base line<<), predlagajte metodo za določitev le-te.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Počakati vsaj na prve rezultate KKT projektov. Naveden način še ni dovolj jasno predlagan, da bi lahko utemeljeno podali mnenje.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	ELES glede sekundarne regulacije odgovor na ta vprašanja pričakuje v okviru projekta FutureFlow.
GIZ – distribucije električne energije	Odziv je merljiv preko NMS na prevzemno predajnem mestu. Spodbude bi morale temeljiti na odzivu aktivnega odjemalca proti omrežju. Tako v regulatorni poštev lahko pridejo samo MM na prevzemno-predajni točki.

	<p>Spodbude so lahko preko cene za preneseno kWh v času, ko je sistem najmanj obremenjen ter obračun moči glede na doseženo moč (posledično motivira odjemalca k prilagajanju odjema). Cenovne spodbude (nižja cena v času najmanjše obremenitve sistema) in pa izmerjene količine so najlažje razumljive, vse ostalo pomeni, da bodo računi nepregledni in nerazumljivi. Spodbude za prilagajanje bi bile lahko določene tudi po tržnem principu na relaciji agregator - aktivni odjemalec.</p>
--	--

8.6. Agencija meni, da je izstavitvev enotnega računa v primeru aktivnega odjemalca, ki ima sklenjenih več pogodb o dobavi energije z več dobavitelji sicer možna, a malo verjetna. Se strinjate z mnenjem agencije? Argumentirajte drugačno mnenje.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Se strinjamo, en dobavitelj na merilnem mestu sklene pogodbe z več agregatorji.
GEN-I, d.o.o.	Zaradi več dobaviteljev koncept enotne fakture ne bo več funkcionalen, torej bo tak odjemalec moral skleniti pogodbo neposredno z distribucijskim operaterjem za potrebe obračuna omrežnine. To bo le še povečalo kompleksnost pogodbenih odnosov, v katere bo moral vstopiti aktivni odjemalec ter povečalo število računov in »administrativno breme«, ki mu bo aktivni odjemalec izpostavljen.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	<p>Sklepamo, da je govora o izstavitvi enotnega računa za omrežnino. V tem primeru se ne strinjamo. V dokumentu opisan primer, ki smo ga omenili že v odgovoru na drugo vprašanje v tem sklopu, je povsem izvedljiv.</p> <p>V kolikor je govora o izstavitvi enotnega računa za vse storitve (torej enotni račun, ki zajema stroške vseh dobaviteljev, ki zagotavljajo ločene storitve istemu odjemalcu) se strinjamo, da izstavitvev enotnega računa</p>

	<p>realno ni izvedljiva. Vsak dobavitelj izstavlja svoj račun za svoje storitve.</p>
<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Da. V primeru več dobaviteljev za odjem EE iz omrežja bi bil potreben prehod na ločene bremenitve, kar veča kompleksnost in omejuje razvoj trga. Večja bo nepreglednost reševanja reklamacij. Ločen račun ne reši problema obračuna omrežnine in prispevkov v primeru več obračunskih točk na istem merilnem mestu oziroma prevzemno predajnem mestu. V primeru, da skupni račun ne bo več mogoč, se je namreč potrebno zavedati, da bodo distributerju bistveno narasli stroški tiskanja, kuvertiranja in pošiljanja računov (cca 97% merilnih mest ima namreč danes skupni račun), po drugi strani pa bodo uporabnikom omrežja povzročeni dodatni stroški bančnih provizij (minimalno med 30 centov za direktno bremenitev, 40 centov za spletno banko, stroški plačila na bančnem okencu pa so še bistveno višji na izvršeno plačilo). To pa ni v interesu ne odjemalca in ne distributerja. Hitra ocena povečanja stroškov na strani distributerja (upoštevani so strošek tiskovine, kuverte, tiskanja, kuvertiranja in poštnine) je cca. 5.730.000 EUR / leto, pri čemer je potrebno upoštevati še strošek dodatnih ljudi, ki se bodo ukvarjali z reklamacijami, saldakonti itd., ter strošek financiranja in tveganja neplačil ter bančni stroški, ki ga do sedaj ni, saj mora dobavitelj vso omrežnino ne glede svoj inkaso sistemskemu operaterju plačati v roku 15 dni od izstavitve računa sistemskega operaterja. Povečali se bodo tudi stroški izterjave, ki se nanašajo na stroške opomina, obvestila o odklopu, ter dela v zalednih službah v smislu servisa odjemalcem. Dodatni stroški bodo nastajali tudi odjemalcem, ki bodo imeli stroške bančnih provizij za plačilo dodatnega računa znaša na nivoju Slovenije 5.200.000 EUR na leto, v kolikor vzamemo, da je strošek 40 centov na transakcijo.</p>

9. Sklop vprašanj

9.1. Ali menite, da bi za katere od prihajajočih storitev ali tehnologij bilo trba oblikovati nov način obračunavanja omrežnine za prenosni oziroma distribucijski sistem, da bi bili cilji podnebno-energetske politike hitreje dosegljivi?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	<p>Vse navedene tehnologije je treba obravnavati nepristransko in enakopravno na način, da se zagotovi čim večje prilagajanje diagrama odjema. Pokrivanje stroškov med DO in SO je treba še razdeliti glede na koristi.</p>
GEN-I, d.o.o.	<p>Da bi bili cilji podnebno energetske politike hitreje dosegljivi, je med ostalim potrebno aktivno spodbujati projekte za energijo iz OVE, vključno s povezovanjem prebivalstva za namene samooskrbovanja s tako proizvedeno energijo (samooskrba in SSO) in spodbuditi preobrazbo pasivnega odjemalca v aktivnega.</p> <p>Če pa želimo, da se bo pasiven odjemalec preobrazil v aktivnega, ki prevzel odgovornost za lastno energetska neodvisnost (samooskrba, SSO), upravljanje z energijo (prilagajanje odjema, hranilniki energije, e-mobilnost) in izmenjavo viškov/manjkov z drugimi odjemalci (energetske skupnosti), mora biti k temu motiviran. Če bo viške energije izmenjal s sosedom, potem mora biti strošek uporabe omrežja ustrezno nižji kot v primeru, da bi energijo kupil na trgu iz oddaljenega vira ter pri tem uporabil prenosno in distribucijsko omrežje. Obstoječa metodologija obračuna stroškov uporabe omrežja, ki temelji na principu poštna znamke, posledično v naprednem pametnem omrežju ni več primerna. Zato smo mnenja, da se bo morala metodologija korenito spremeniti in razlikovati med različnimi načini uporabe omrežja, upošteva princip lokacijskih mejnih stroškov uporabe omrežja (locational marginal pricing). Takšno razlikovanje je pomembno iz dveh razlogov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ker vzpostavlja motivacijski mehanizem (nagrado) za aktivnega odjemalca. S tem se spodbudi odjemalce, da investirajo v opremo, ki jim omogoča aktivno upravljanje z energijo; - ker spodbuja takšno ravnanje odjemalcev, ki razbremenjuje omrežje in posledično povečuje izrabo obstoječega omrežja. Na ta način se lahko sistemski operater izogne investicijam v ojačitev omrežja, ki bi bile sicer nujno potrebne.

	<p>S tem bo vzpostavljen sistem, ki bo spodbujal čim večjo energetska neodvisnost in porabo energije čim bližje viru.</p> <p>Vzpostavitev sistema, ki bi upošteval zgoraj predstavljene principe naprednega sistema alokacije stroškov uporabe omrežja, je kompleksen in zahteven proces, k uspešnosti katerega bi bistveno pripomogla izvedba pilotnega projekta »aktivni odjemalec«.</p>
<p>Holding Slovenske elektrarne d.o.o.</p>	/
<p>Slovenske železnice, d.o.o.</p>	<p>Vsekakor je potrebno nove tehnologije spodbujati tudi s prilagajanjem omrežnine, pri tem pa ne gre zanemariti obstoječih okolju prijaznih tehnologij, ki teh spodbud nimajo. Npr, veliko pozornosti se namenja t.i. elektromobilnosti v cestnem prometu, popolnoma pa je spregledana elektromobilnost v železniškem prometu, ki je prepoznana kot okolju najprijaznejši in specifični porabi energije najučinkovitejši sistem. Vsekakor bi bilo ustrezno in pravilno, da se tudi porabnike električne energije za električno vleko vlakov uvrsti v isto odjemno skupino kot (hitre in ultra hitre) polnilnice za EV.</p>
<p>Eles, d.o.o.</p>	<p>To je makroekonomska odločitev, ne odločitev operaterja omrežja. Z vidika operaterja omrežja je pomembno, da so pokriti stroški omrežja. Odločitev o tem, katere skupine uporabnikov omrežja te stroške pokrivajo, pa je stvar makroekonomskih analiz.</p>
<p>GIZ – distribucije električne energije</p>	<p>Ne, obračun omrežnine naj bo, tudi z vidika zahtev EU zakonodaje, za vse uporabnike enak in nediskriminatoren.</p> <p>Z vidika možnosti prilagajanja odjema pa predlagamo da se razmisli o dodatni odjemi skupini aktivni gospodinjstvi odjemalec in aktivni mali poslovni odjemalec.</p>

9.2. Podajte svoje mnenje, ali bodo prihajajoče spremembe vplivale na stroške elektrooperaterja in s tem spremenjen potrebni prihodek, ki ga je v okviru omrežnine treba zagotoviti.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Da, navkljub ukrepom pametnih omrežij, bo treba za aktivne odjemalce/proizvajalce pospešeno graditi novo in ojačevati obstoječo infrastrukturo, kar bo skupaj s pametnimi omrežji povzročilo nezanemarljive stroške.
GEN-I, d.o.o.	Glej točko 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Vsekakor bodo spremembe vplivale na stroške. Nove tehnologije bodo najmanj v prehodnem obdobju vplivale na zviševanje stroškov sistemskih storitev. Dodatni skok lahko doživimo v obdobju zapiranja termoelektrarn v širšem prostoru, kar bo zmanjšalo stran ponudbe.
GIZ – distribucije električne energije	<p>Od tega, kako močno, odporno in napredno je elektrodistribucijsko omrežje, je odvisno, kako in koliko električnih vozil, toplotnih črpalk, klimatskih in drugih naprav, malih elektrarn in hranilnikov bo moč mrežno integrirati.</p> <p>Predviden precejšnji porast deleža električnih avtomobilov, mrežna integracija toplotnih črpalk, klimatskih in drugih naprav, zahteva ciljno usmerjene politike. 200.000 električnih vozil bi do leta 2030 lahko pomenilo do 44 % višjo (do 740 MW) distribucijsko konično obremenitev, 100.000 toplotnih črpalk pa do 30 % višjo (do 500 MW) distribucijsko konično obremenitev. Samo električna vozila in toplotne črpalke bi torej lahko pomenile skoraj tri četrtine sedanje konične moči v elektrodistribucijskem sistemu. Da bi lahko omogočili našim uporabnikom mrežno integracijo električnih vozil, ne da bi to ogrozilo siceršnjo oskrbo z električno energijo, bodo potrebne tako ojačitve omrežja kot tudi spodbude za uporabo naprednih tarifnih sistemov in izvedbo trifaznih priključkov.</p> <p>Predviden precejšnji porast deleža električnih avtomobilov, mrežna integracija toplotnih črpalk,</p>

	<p>klimatskih in drugih naprav, zato zahtevajo ciljno usmerjene politike. Obsežna mrežna integracija novih porabnikov bo zahtevala predvsem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • močna, odporna in napredna elektrodistribucijska omrežja, • ustrezne tarifne sisteme, • razpoložljivost moči in energije. <p>Pomembno je, da bodo omrežja zagotavljala potrebno varnost in zanesljivost oskrbe ter prožnost proizvodnih virov in odjema.</p>
--	---

9.3. V kolikšni meri bodo prihajajoče spremembe pri oskrbi z električno energijo vplivale na strukturo odjemalcev ter njihove potrebe po dostopu do sistema? Ali bo treba spremeniti način določitve tarifnih elementov ali morda tarif? Podajte obrazložitev.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Da, odvisno od cen, socializacije stroškov in ostalih energentov ter tehnologij. Aktivne odjemalce bi bilo primerno vzpodbujati, glede na koristi za omrežje, ki izhajajo iz manjših stroškov omrežja
GEN-I, d.o.o.	Glej točko 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Pri delitvi stroškov omrežja (delovanje, sistemske,...) med skupine uporabnikov omrežja, bo potrebno še bolj pozorno spremljati povzročitelje za vsako vrsto stroškov.
GIZ – distribucije električne energije	Zagotovo je za pričakovati, da bodo porastle potrebe po dodatni moči. Pojasnilo o potrebnih spremembah tarifnih elementov in razmerji med tarifami smo podali v odgovoru na vprašanje 1.1.

9.4. Ali menite, da se z oblikovanjem omrežninskih tarif po navedenih načelih vpliva na tržne razmere?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Določanje omrežninskih tarif vpliva na končno celotno ceno moči in energije za uporabnika. Tega vpliva ni mogoče odpraviti ali na njega vplivati.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Vprašanja ne razumemo.
GIZ – distribucije električne energije	Ne.

9.5. Ali bi bilo treba razmisliti tudi že o oblikovanju posebnih tarif za primere neposredne priključitve hranilnikov na sistem? Kaj bi bila po vašem mnenju lahko osnova za ovrednotenje stroškov za uporabo omrežja?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Vse uporabnike sistema, ki predajajo energijo v omrežje, je treba obravnavati enako in nediskriminatorsko. Vzpodbujati jih je treba z večjo razliko cen tarif v urah VT in urah MT in tritarifnega obračuna, glede na koristi za sistem. V primeru, da je koristi za sistem mogoče tudi ovrednotiti, se lahko določi tudi posebna tarifa za hranilnike.
GEN-I, d.o.o.	Predlagamo, da se v primerih neposredne priključitve hranilnikov uporabi kot izhodišče že obstoječi pristop, kot naveden v 107. členu Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje, kjer je določeno, da proizvajalec električne energije za posamezno prevzemno-predajno mesto plača omrežnino za prevzem električne energije iz sistema, razen za prevzeto električno energijo izključno namenjeno shranjevanju energije v hranilnik energije za namene kasnejše pretvorbe shranjene energije v

	električno energijo, ki se preko prevzemno-predajnega mesta iz drugega odstavka odda v prenosno omrežje.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	<p>Nujno! ELES bo v okviru projekta NEDO investiral tudi v hranilnik, ki bo neposredno priključen na sistem. Po našem mnenju se tovrsten hranilnik obravnava enako kot v sedanjem Aktu o omrežnini opredeljena proizvodna enota, ki je priključena na prenosni sistem:</p> <p>»Proizvajalec električne energije za posamezno prevzemno-predajno mesto plača omrežnino za prevzem električne energije iz sistema glede na določbe tega akta, razen za prevzeto električno energijo izključno namenjeno shranjevanju energije v hranilnik energije za namene kasnejše pretvorbe shranjene energije v električno energijo, ki se preko prevzemno-predajnega mesta iz drugega odstavka odda v prenosno omrežje.«</p> <p>Tovrstno določilo bi bilo potrebno razširiti tudi na distribucijsko omrežje.</p>
GIZ – distribucije električne energije	<p>Posebne tarife za neposredne priključitev hranilnikov na sistem preko PP mest niso potrebne, lastnike oz. uporabnike takšnih hranilnikov je treba, tudi z vidika zahtev EU zakonodaje, obravnavati kot ostale uporabnike.</p> <p>Veljati morajo enake usmeritve obračuna omrežnine, zaradi hranilnikov ne sme biti diskriminatornih pravil.</p> <p>Sistem dodatne tretje tarife se lahko uveljavi neodvisno o porabnika elektrike, ali je to hranilnik, EV, toplotna črpalka..., v končni fazi (po 2025) pa je potrebno preučiti obračun omrežnine v odvisnosti od priključne in dosežene konične moči.</p>

10. Sklop vprašanj

10.1. Kakšno je vaše mnenje o kritični konični tarifi?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Projekta bosta podala koristne informacije o elastičnosti povpraševanja in odzivnosti uporabnikov.
GEN-I, d.o.o.	Menimo, da bo vnaprejšnje določanje obdobji KKT as 24 urno napovedjo težko pariralo vse bolj nepredvidljivim razmeram v EES. Zaradi tega je potrebna vpeljava pilotnega projekta »aktivni odjemalec«, izkušnje katerega naj bodo podlaga za nadaljnjo uvedbo dinamičnih urnih tarif, ki bi odražale dejansko stanje v distribucijskem in prenosnem sistemu. Glejte tudi točko 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Podpiramo
GIZ – distribucije električne energije	<p>Dinamična kritična konična tarifa kot je zastavljena v pilotnem projektu je po našem mnenju primerna za reševanje težav povezanih s konično močjo na določenem odseku omrežja.</p> <p>Za širšo uporabo so verjetno uporabnejše tarife, ki so določene vnaprej in so za uporabnike torej bolj predvidljive. Predlagamo k določitvi KT kot je določena na VN in SN nivoju tudi na NN nivoju, pri čemer so ure KT glede na napetostni nivo in odjemno skupino različne. Ure KT na nizki napetosti bi moral določati distributer, prav tako je potrebno določiti svojo tarifno postavko za preneseno kWh v času KT za vse odjemne skupine.</p>

10.2. Ali se strinjate s podaljšanjem veljavnosti izvedbene sheme spodbud za pilotne projekte z uporabo KKT ob hkratni optimizaciji sheme? Predlagajte spremembe obstoječe sheme s ciljem optimizacije le-te za naslednji RO.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Da, kot tritarifni obračun z KKT na področjih, kjer tak projekt zamakne ali celo odpravi investicije DO v omrežje.
GEN-I, d.o.o.	Pilotni projekt KKT sicer pozdravljamo a menimo, da bi bilo v prihodnje smiselno sredstva nameniti v razvoj novih pilotnih projektov, še posebej v pilotni projekt »aktivni odjemalec«, ki bo omogočal dinamično prilagajanje odjema dejanskim razmeram v EES in ne le napovedim. Vpeljava aktivnega odjemalca je neizogibna in nujno potrebna, odpira pa širok spekter vprašanj, ki jih bo potrebno razrešiti. Ker gre za kompleksno problematiko ki terja svoj čas, predlagamo, da AE čim prej začne z aktivnostmi za izvedbo tega pilotnega projekta (npr. s spremembo omrežninskega akta) in s potrebno alokacijo sredstev za ta namen.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Načeloma da, vendar bi za dokončno mnenje veljalo počakati na rezultate preskusov, ki potekajo od konca leta 2017.
GIZ – distribucije električne energije	Da, strinjamo se s podaljšanjem veljavnosti sheme spodbud za pilotne projekte z uporabo KKT ob hkratni optimizaciji sheme, ki bi pri določanju potrebnega števila uporabnikov vključenih v projekt morala upoštevati stanje tehnike na merilnem mestu (opremljenost z ustreznim pametnim števcem), tip gospodinjanskega merilnega mesta (vikendi, zidanice in podobno niso zainteresirani za vlogo aktivnega odjemalca) ter obstoječe stanje načina obračuna na merilnem mestu. Določeni odjemalci z obračunom po ET namreč niso zainteresirani za vlogo aktivnega odjemalca in prehod na obračun po VT, MT in KKT.

10.3. Ali menite, da jo je smiselno uporabiti za vse odjemalce? Če ste za sistemsko uveljavitev KKT ali za njeno ukinitvev, argumentirajte vaš predlog.

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Ne. KKT je smiselno uporabiti samo tam, kjer tak projekt zamakne investicije v omrežje. Za ostale uporabnike sistema je smiselno uporabiti tritarifni obračun z KT.
GEN-I, d.o.o.	V naslednjem regulatornem obdobju naj bo dinamična tarifa aplicirana le za »aktivne odjemalce« oz. sodelujoče pri pilotnem projektu »aktivni odjemalec«, da se v omejenem obsegu testira različne pristope. Samo na podlagi dejanskih izkušenj iz pilotnega projekta naj potem sledi uvedba dinamičnih urnih tarif, ki bi odražale dejansko stanje v distribucijskem in prenosnem sistemu, za vse odjemalce.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Smiselno jo je uporabiti za vse odjemalce, če preskusi pokažejo pozitivne učinke in odzive odjemalcev. Konična obremenitev je ključni faktor stroškov omrežja. Sodobne tehnologije omogočajo, da se odjemalce »obremenjuje« s prilagajanjem odjema le v omejenem številu ur in ne v vseh dnevih, kot je to še vedno danes (višja in nižja tarifa).
GIZ – distribucije električne energije	Odgovor je podan pri vprašanju 10.1. Za vse odjemalce uveljavitev KKT ni primerna, primerna je samo na območjih kjer so težave s konično močjo.

10.4. Ali je mogoče kritično konično tarifo nadomestiti s kakšnim drugim, bolj primernim ukrepom, s katerim bi bilo mogoče doseči enake cilje – odpravljanje lokalnih preobremenitev v omrežju?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Nam ni znano. V KKT je treba vso vzpodbudo dati v ceno energije kWh v urah MT. Morebiti bi s pilotnim projektom poskusili z vzpodbudo proizvajalcem v urah KKT (kombinacija proizvodnje s hranilniki ali samo hranilniki), saj bo samo tarifa KKT pri odjemalcih, v količinah premala, za pričakovani učinek prilagajanja odjema za omrežje v urah KKT.
GEN-I, d.o.o.	Kot zapisano v drugih odgovorih je nujno predvsem, da se KKT določa v realnem času, saj le s tem preidemo praktično na dinamično tarifiranje v realnem času. Zaradi tega je potrebna vpeljava pilotnega projekta »aktivni odjemalec«, izkušnje katerega naj bodo podlaga za nadaljno uvedbo dinamičnih urnih tarif, ki bi odražale dejansko stanje v distribucijskem in prenosnem sistemu. Glejte tudi točko 9.1.
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Kritična konična tarifa je v prvi vrsti alternativni ukrep obračunavanju večjega deleža stroškov po moči, saj z izrazito višjo tarifo na energiji v omejenem obsegu ur v bistvu izrazimo komponento moči. Alternative lahko predpostavlja tudi vrsta drugačnih tarifnih sistemov (dinamični, več tarif znotraj dneva,...).
GIZ – distribucije električne energije	KKT je ukrep, za katerega smatramo, da je dober. Sicer pa je opravo lokalnih preobremenitev možno odpraviti tudi s kombinacijo ostalih ukrepov, ki smo jih navedli v odgovorih na vprašanja 1.1. in 10.1.

11. Sklop vprašanj

11.1. Ali menite, da bi bila uporaba KKT za obvladovanje lokalnih prezasedenosti za odjemalce, ki izvajajo polnjenje vozila na domu, ustrezen ukrep za učinkovitejši razvoj elektromobilnosti? Ali menite, da bi bila uporaba KKT v koliziji z morebitno sistemsko uvedbo tarifne postavke KT za določene vrste odjemalcev?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Dokler tarife, časi, cene in pogoji niso znani, se o tem ne moremo opredeliti. Tarifa KKT je primerna samo za odpravo lokalnih težav v DO. KKT in KT ne smeta biti v koliziji, saj tritarifni obračun to izključuje in se določi ali KT, ko ure določa SO ali KKT ko ure določa DO, nikakor pa ne oboje na enem merilnem mestu.
GEN-I, d.o.o.	<p>Elektromobilnost oziroma polnjenje električnih avtomobilov kot ena izmed dejavnosti AO, ne predstavlja drugačnega načina odjema (ali v primeru V2G oddaje) električne energije kot ostali člani vključeni v verigo upravljanja s strani AO. Posledično smo mnenja, da je potrebno polnjenje električnih vozil (EV) ustrezno spodbujati preko dinamičnih (nižjih) tarif, ki spodbujajo polnjenje v izven-koničnem času (ponoči) in torej predstavljajo vrh porabe na način, da trenutno omrežje vzdrži dodatne obremenitve, ki jih bodo povzročila EV in kot tudi že sami prikazujete v Sliki 12: Prikaz učinkovitega pametnega polnjenja. V kolikor bo uvedeno ustrezno omrežninsko tarifiranje na način, da se spodbuja AO in se ga torej motivira, dodatna »e-mobilnostna« tarifa ni potrebna.</p> <p>Nadalje, se strinjamo s tezo, da bo v Sloveniji 80% (ali celo več) polnjenja EV potekalo na domovih lastnikov, predvsem zaradi povprečne razdalje, ki jo Slovenci prevozimo dnevno (cca 35km) in torej geografske ustreznosti, kar pomeni, da bo ključno dejansko v začetku usmeriti navade lastnikov EV, ki s tem postanejo tudi AO.</p>
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Pogojno je lahko ustrezna, če bi polnjenje avtomobilov zviševalo konično obremenitev le v omejenem številu

	<p>ur oziroma dni v letu, saj je KKT omejena na določeno število ur.</p> <p>V kolikor bi polnjenje električnih vozil povečalo današnje konične obremenitve skozi večji del dni v letu (v istih urah), potem je bolj smiselna uvedba KT, vendar ne na način kot je definirana danes, ko je premajhno razmerje med NT in KT. Za e-mobilnost bo potrebno to razmerje povečati tudi za desetkrat.</p>
GIZ – distribucije električne energije	Odgovori so podani pod točko 1.1. in 10.1.

11.2. Ali menite, da obstoječa tarifa omrežnine za priključno moč dejansko zavira razvoj javne polnilne infrastrukture v Sloveniji v zgodnji fazi razvoja elektromobilnosti?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Menimo, da je interes novih investorjev dovolj velik, da lahko imajo enakopravne pogoje za priključevanje z ostalimi uporabniki.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/
Eles, d.o.o.	Na to vprašanje nimamo predloga
GIZ – distribucije električne energije	Ne.

11.3. Ali menite, da obstoječa posebna tarifa za hitro polnjenje predstavlja zadovoljivo spodbudo za uporabnike omrežja (upravljalce polnilne infrastrukture)?

Deležnik	Odziv
SODO d.o.o.	Da.
GEN-I, d.o.o.	/
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.	/
Slovenske železnice, d.o.o.	/

Eles, d.o.o.	Na to vprašanje nimamo predloga
GIZ – distribucije električne energije	<p>Z vidika distributerja ne, ker ne pokriva stroškov omrežja, gre za navzkrižno subvencioniranje. Z vidika upravljavcev polnilne infrastrukture da.</p> <p>Menimo da obstoječa posebna tarifa za hitro polnjenje ni potrebna. Za polnjenje EV predlagamo v vmesnem obdobju novo statično tarifo npr. med 00. in 04. uro zjutraj (točka 1.1.)</p>

III. PRIPOMBE IN MNENJA

1. SODO d. o. o.

Stran / poglavje	Pripomba ali mnenje
Stran 6 / poglavje 2.1	Ne drži, da odjemalci s Samooskrbo potrebujejo enako raven omrežnih storitev. Povzročijo nmareč večji delež stroškov distribucijskega operaterja, kot odjemalci brez samooskrbe.
Stran 16 in 17 / poglavje 2.2.3	Menimo, da je primerno ohraniti obratovalne ure, vendar mora biti določitev v ceniku odvisna od doseženih količin obračunske moči in energije v obračunskem obdobju (običajno mesec) in ne količin obračunske moči in energije preteklega leta. Za izračun obratovalnih ur predlagamo, da se določi dinamičen mesečni izračun glede na število dni, če je obračunsko obdobje krajše ali večje kot en mesec. Mejo obratovalnih ur (2500 ur) je treba določiti na dan. S tem je lahko zagotovljeno izvajanje obračuna omrežnine z uporabo različnega števila dni obračunskega obdobja, različnega števila dni v mesecu in prestopnega leta. Meja dnevni obratovalnih ur mora biti enaka za celotno obdobje regulativnega okvira.
Stran 16 in 17 / poglavje 2.2.3	Pri zagotavljanju kriterija razmejitev na obratovalne ure (tarifni križ) je treba upoštevati skupno ceno omrežnine in prispevkov, saj samo omrežnina ne zadostuje za odločitev.
Stran 34 / Razpršena proizvodnja	OVE praktično ne morejo nuditi prilagajanja proizvodnje brez hranilnikov.
Splošna pripomba za pripravo izhodišč naslednjega regulativnega okvirja.	Prosimo, da pri določitvi stroškov v naslednjem regulativnem okviru upoštevate agregate kot proizvodni vir električne energije, ki se uporablja v primeru havarij. Gre za začasno vzpostavitev oskrbe z električno energijo. Količine električne energije iz tega naslova se v energetskih bilancah in pri pripravi podatkov za obračun odstopanj v prevzemu v elektrodistribucijski sistem obravnavajo kot razpršeni vir proizvodnje. Ta storitev obsega dostavo, postavitve in vključitev agregata v sistem ter zagotavljanje njegovega delovanja do vzpostavitve normalnega obratovalnega stanja. Storitve se izvaja v primeru, ko bi trajanje nenačrtovane dolgotrajne

	<p>prekinitve presegle dopustno časovno omejitve, kot je definirana v splošnem aktu Agencije za energijo, in z drugimi stroškovno učinkovitimi in tehnično možnimi ukrepi ni mogoče zagotoviti napajanja.</p> <p>Upravičeni stroški DO se izračunajo na podlagi (a+b+c):</p> <ol style="list-style-type: none">nastalih stroškov delovanja agregatov (prevoz, najem, namestitve, servisiranje in gorivo);če je bila v času trajanja posledic havarije in odprave napak na sistemu električna energija proizvedena v agregatih, priključenih na distribucijski sistem tako, da so števcji beležili porabo pri uporabnikih sistema, DO določi količine te električne energije na podlagi meritev predane količine električne energije v sistem;če je bila v času trajanja posledic havarije in odprave napak na sistemu električna energija proizvedena v agregatih, priključenih na distribucijski sistem tako, da števcji niso beležili porabe pri uporabnikih sistema, se količina tako proizvedene električne energije oceni na podlagi trajanja priključitve, nazivne moči ali obremenitve ali količine goriva in povprečne porabe glede na tip agregata. <p>Upravičeni stroški iz tega naslova (a+b+c) se pokrijejo do višine priznanega upravičenega stroška za pokrivanje izgub električne energije v elektrodistribucijskem sistemu, v skladu z omrežninskim aktom, in povrnjene trošarine iz naslova porabe energentov na agregatih.</p> <p>Pri izračunu količin za pokrivanje izgub v elektrodistribucijskem sistemu se v skladu Pravili za delovanje trga z elektriko (Uradni list RS, št. 105/15) nakup električne energije za pokrivanje izgub v elektrodistribucijskem sistemu z dobaviteljem električne energije za pokrivanje izgub v elektrodistribucijskem sistemu zmanjša za izmerjene in/ali ocenjene količine električne energije, predane v elektrodistribucijski sistem iz agregatov.</p>
--	---

2. Holding Slovenske elektrarne d. o. o.

Poglavje 2

Splošno opozorilo/pripomba:

Pri upravljanju prenosnega ali distribucijskega sistema lahko sistemski operater ali distribucijski operater s svojimi aktivnostmi povzroča pretoke energije, ki se beležijo, vendar pa ti pretoki niso posledica pogodbenih razmerij med kupcem in prodajalcem električne energije. Omenjeno stanje nastane pri uporabi prečnih transformatorjev, ki bi naj bili dograjeni k načrtovanim visokonapetostnim čezmejnimi povezavam. Želeli bi opozoriti, da lahko pri uporabi prečnih transformatorjev pride do situacije, v kateri upravljalca omrežja ne bo dobil plačila za prenos, hkrati pa bo za to energijo obračunal omrežnino uporabniku omrežja. Na obstoj te možnosti opozarjamo že v tej zgodnji fazi obravnave področja obračunavanja omrežnine s ciljem zagotoviti, da ne bi nepravilen pristop glede obračuna omrežnine investitorjem in upravljalcem takšnih vodov povzročal dodatnih nekontroliranih stroškov, na katere upravljalci in investitorji ne bodo imeli nobenega vpliva.

Poglavje 2.1 in 2.2

Iz argumentov, ki jih navaja Agencija za energijo, izhaja, da sezonsko tarifiranje ni več potrebno. Opozoriti pa želimo, da Agencija v tem poglavju obravnava strukturo portfelja in geografsko lokacijo proizvodnih virov v povezavi z zahtevami po zagotavljanju ... omrežja in njegove obremenjenosti na način, ki potrebuje spremembe. Portfelj slovenskih energetskih virov je res razdeljen približno na tretjine, vendar bi bilo treba portfelj OVE v smislu njegove uporabe in povečevanja razdeliti na manjše oblike virov OVE (sončne elektrarne, vetrnice, MHE), ki so geografsko zelo razpršeni in največkrat priključeni na distribucijska omrežja, ter velike OVE, ki jih predstavljajo v Sloveniji velike HE. Vpliv obojih je v tem trenutku diametralno nasproten in enovita obravnava pri izračunavanju tarif ni smiselna. V nadaljevanju želimo opozoriti, da zaradi negativnih vplivov po obsegu manjših in geografsko razpršenih OVE na delovanje elektroenergetskega sistema, ne smemo zanemariti potrebe po vzdrževanju delov omrežja, ki zagotavljajo trenutno prepotrebno vključevanje virov na fosilna goriva.

Za bolj varno prenehanje uporabe sezonskega tarifiranja bi bilo treba razmišljati v smeri vzpodbujanja zagotavljanja po obsegu večjih in stabilnejših OVE, ki jih v Sloveniji predstavljajo velike HE.

Agencija za energijo v svojem posvetovalnem dokumentu obravnava tudi področje uporabe G-komponente za katero menimo, da mora ostati urejena tako kot do sedaj. V Sloveniji je ureditev oziroma konfiguracija elektroenergetskega sistema in vključenost proizvajalcev električne energije takšna, da uporaba G-komponente ne bi imela učinka za katerega je njena uporaba predvidena. Pri njeni uporabi morajo proizvajalci pri novih investicijah imeti vpliv na njeno višino, kar pa pri naši ureditvi sistema ni možno.

V posvetovalnem dokumentu so vsa prevzemanja električne energije proizvodnih enot iz omrežja, ne glede na namen, obravnavana enako. Menimo, da mora Agencija za energijo ohraniti ločevanje med odjemom električne energije v primerih kot je vzdrževanje proizvodnih enot in v primerih, ko prihaja do tega zaradi ohranjanja pogojev za zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja elektroenergetskega sistema. V tem

primeru gre za proizvajalce, ki so integralni uporabniki omrežja. Ohranitev sedanjega sistema, ko je uporaba omrežja z namenom shranjevanja energije obravnavana drugače kot uporaba omrežja končnega uporabnika, je ključnega pomena. Takšen sistem nam bo omogočal zanesljivo zagotavljanje za delovanje sistema potrebnih sistemskih storitev. Prav tako so potrebe po uravnavanju vplivov naraščajočega obsega razpršenih obnovljivih virov vedno večje in so potrebe po shranjevanju energije s katero se ti negativni vplivi lahko uravnavajo vedno večje. Sprememba sedanjega obravnavanja hranilnikov bi imela posledično negativen vpliv na razvoj vključevanja razpršenih virov v portfelj oskrbe z električno energijo in s tem slabše rezultate na področju razogljičenja.

Poglavje 3.2 in 3.3

Aktivni odjemalec iz poglavja 3.2 je vsebinsko tesno povezan s spremembami obravnavanimi v poglavju 3.3. Oboje pa obravnava spremembe elektroenergetskega sistema, ki bodo preoblikovale elektroenergetski sistem. Da bo ta sprememba izvedena na način, ki bo koristil vsem udeležencem oskrbne verige z električno energijo v čim večji možni meri, je treba tudi na strani določanja omrežnin predvideti ustrezne spremembe. Menimo, da je za celoten sklop, ki se obravnava kot spremembe elektroenergetskega sistema, treba predvideti večjo dinamičnost v določanju tarif, ki bodo oblikovane na način, da bodo vzpodbujale določene nove storitve. Tarife morajo vzpodbujati nove storitve, ki bodo lahko z upravljanjem agregiranih količin razpršenih OVE zagotavljale njihovo nadaljnje povečevanje ob hkratnem zmanjševanju investicij v nadgradnje distribucijskega in/ali prenosnega omrežja. Hkrati je treba pri oblikovanju tarif upoštevati, da zastavljen prehod v nizkoogljično družbo, ki predvideva povečevanje razpršenih obnovljivih virov, zahteva večje napore pri potrebni regulaciji sistema. V ta namen je treba z omrežninami vzpodbujati hranilnike energije in še naprej izhajati iz ureditve, predvidene v dosedanjem 107(1). členu Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (UL RS 66/2015). Pri obravnavi hranilnikov je treba upoštevati tudi razvitost različnih tehnologij hranjenja. Od danes znanih in uporabljenih črpalne hidroelektrarne še vedno predstavljajo najzanesljivejši način hranjenja. Prav tako je treba na področju električnih vozil ob povečevanju njihovega števila s primernimi tarifami regulirati ustrezno oblikovanje lokacij polnilnih točk. Način reguliranja mora koncentrirati geografsko lokacijo možnosti polnjenja električnih vozil na način, ki bo omogočal dostopnost za uporabnike ob hkratnem minimalnem povečevanju zahtev po dragih investicijah v ojačitve ter posodobitve omrežja.

Pri obravnavi aktivnega odjemalca podpiramo razmišljanje Agencije za energijo, da omogoči aktivnim odjemalcem sklenitev pogodb z različnimi dobavitelji. Hkrati opozarjamo, da je pri tem potreben razmislek o številu odprtih pogodb po odjemnem mestu, saj menimo, da mora za dobro delovanje sistema eno odjemno mesto imeti sklenjeno ustrezno število odprtih pogodb, ki ga ne moremo nikakor enačiti s številom zaprtih pogodb.

3. Slovenske železnice, d. o. o.

Stran / poglavje	Pripomba ali mnenje
Stran 16 / poglavje 2.2.3	<p>Fiksna meja med obratovalnimi urami nad in pod 2500 je ustrezna in omogoča preprosto načrtovanje stroškov električne energije. Drugačno definiranje meje in stroškov bi zapletlo tako sistem obračunavanja, kot planiranje stroškov električne energije.</p>
Stran 33 / poglavje 3.3.1	<p>Dostop do merilnih podatkov je za odjemalce, predvsem večje, izjemnega pomena. Na žalost ugotavljamo, da je pridobitev podatkov (dinamika odjema in bremenska krivulja) iz strani elektro distribucij, še vedno otežena, oziroma gre za plačljivo storitev po ceniku SODO.</p> <p>Večji odjemalci nujno potrebujemo brezplačen dostop do podatkov za svoja ključna merilna mesta, saj le na podlagi realnih podatkov (15 minutni profil), lahko aktivno pristopimo k prilagajanju odjema. Tehnologija za to storitev je že na voljo (customer port- utility port) pri vseh števci električne energije za industrijo.</p> <p>Menimo, da bi morali to zahtevo zapisati v referenčno zakonodajo in to v najkrajšem možnem času.</p>
Stran 39 / poglavje 3.3.3	<p>Pred časom se je uvedla posebna odjemna skupina za polnjenje EV. Agencija v več dokumentih spodbuja elektromobilnost. Tudi v tem poglavju so predlogi o posebni obravnavi odjemne skupine za hitro polnjenje EV.</p> <p>Na žalost pa se je popolnoma pozabilo na železniška vozila za prevoz tovora in potnikov, ki jih poganja električna energija. Zagotovo je elektro vleka na železnicah ena najbolj okolju prijaznih načinov prevoza tovora in potnikov. Vendar za to področje ni prav nikakršnih spodbud v obliki posebne odjemne skupine ali podobno. Absurdno je, da za to obliko prevoza, prevozniki na Javni železniški infrastrukturi plačujejo ogromne prispevke pri odjemu električne energije. Višina prispevkov in omrežnin je zato izjemno visoka, kar povzroči, da je prevoz tovora in potnikov z elektro vlečnimi vozili, izjemno drag, kar ruši konkurenčnost električne vleke napram dizelski vleki.</p> <p>Agencija bi na tem področju morala videti priložnost za spodbujanje prevozov z elektro vlečnimi vozili po železnicah, saj gre po našem mnenju za pravi primer e-mobilnosti.</p>